

Inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen 2012

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOEDER

**Inventarisatie
huishoudelijke
afvalstoffen 2012**

Documentbeschrijving

1. *Titel publicatie*
Inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen 2012

---

2. *Verantwoordelijke Uitgever*
Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

3. *Wettelijk Depot nummer*
D/2013/2024/

---

4. *Aantal bladzijden*
67

5. *Aantal tabellen en figuren*
9 tabellen; 13 figuren

---

6. *Prijs**

7. *Datum Publicatie*
november 2013

---

8. *Trefwoorden*
inventarisatie, cijfers, huishoudelijke afvalstoffen

---

9. *Samenvatting*
Het rapport 'inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen 2012' omvat een overzicht van alle huishoudelijke afvalstoffen ingezameld door of in opdracht van de 308 Vlaamse gemeenten. De cijfers geven een overzicht van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen, de hoeveelheid selectief ingezameld en hoeveelheid restafval in 2012.

---

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*
Maarten De Groof

---

11. *Contactperso(n)en(en)*
Maarten De Groof, 015 284 553, mdgroof@ovam.be

---

12. *Andere titels over dit onderwerp*
Inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen 2011

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

Inhoudstafel

1	Inleiding	7
2	Totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen	9
3	Restafval	13
3.1	Evolutie	13
3.1.1	Hoeveelheden	13
3.1.2	Beleidsmaatregelen ter vermindering van het restafval	15
3.2	Restafval per gemeente	17
3.3	Verwerking	18
3.4	Doelstellingen restafval	20
3.5	Succesfactoren	20
3.6	Verband tarifiering – hoeveelheid restafval	22
3.7	Conclusie	23
4	Selectief ingezamelde afvalstoffen	25
4.1	Evolutie	25
4.1.1	Hoeveelheden	25
4.1.2	Evolutie selectief ingezamelde stromen	27
4.1.3	Kringloop	30
4.1.4	KGA-fractie	30
4.2	Fracties in detail	30
4.2.1	Kunststofafval	31
4.2.2	Bouw- en sloopafval	32
4.2.3	Houtafval	32
4.2.4	Organisch-biologisch afval	33
4.2.5	AEEA	35
4.2.6	PMD	35
4.3	Financiering	36
4.3.1	Producentenverantwoordelijkheid	36
4.3.2	Retributies	38
5	Besluit	39
Bijlage 1:	Overzicht per gemeente van het ingezamelde restafval (in ton en in kg/inwoner) in 2012	42
Bijlage 2:	Overzicht voor het Vlaamse Gewest van de hoeveelheden ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen per fractie voor de jaren 2003-2012	53
Bijlage 3:	Overzicht per provincie van de hoeveelheden ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen per fractie voor de jaren 2003-2012	57
Bijlage 4:	Lijst van tabellen	65
Bijlage 5:	Lijst van figuren	67

1 Inleiding

Het rapport "inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen" omvat een overzicht van alle huishoudelijke afvalstoffen ingezameld door of in opdracht van de 308 Vlaamse gemeenten.

De huishoudelijke afvalstoffen zijn alle afvalstoffen afkomstig van particulieren. Elke Vlaamse gemeente organiseert - in overeenstemming met de geldende wettelijke bepalingen - de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen op haar grondgebied. De gemeenten kunnen de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen op verschillende manieren uitvoeren: huis-aan-huis-inzameling, wijkinzameling, inzameling via straatcontainers of inzameling op het containerpark. De gemeente bepaalt zelf binnen het kader van het Vlaamse afval- en materialenbeleid hoe zij de inzameling van de verschillende huishoudelijke afvalstoffen organiseert.

In beperkte mate kunnen ook kleine KMO's en zelfstandige ondernemers gebruik maken van de gemeentelijke inzameling voor huishoudelijke afvalstoffen. Bepaalde gemeenten aanvaarden afvalstoffen die naar aard, samenstelling én hoeveelheid vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen. De gemeenten kunnen op vrijwillige basis de vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen inzamelen, maar zij hebben geen enkele verplichting op dit vlak. Een aantal gemeenten voorziet een apart inzamelcircuit voor deze vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen. In dit geval worden deze hoeveelheden vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen niet opgenomen in de hoeveelheden huishoudelijke afvalstoffen. In een beperkte groep gemeenten worden de vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen samen met de huishoudelijke afvalstoffen ingezameld. Het aandeel vergelijkbaar bedrijfsafval kan op een statistische manier bepaald worden. Als dit gebeurt volgens een door de OVAM goedgekeurde methode, dan worden deze hoeveelheden niet als huishoudelijke afvalstoffen in de statistieken opgenomen. In alle andere gevallen worden vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen ingezameld als huishoudelijke afvalstoffen en opgenomen in de statistieken als "huishoudelijke afvalstoffen".

Dit rapport geeft een overzicht van de ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen voor het jaar 2012. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen. Hoofdstukken 3 en 4 gaan dieper in op respectievelijk het restafval en de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen. Het laatste hoofdstuk tracht een aantal evoluties en verklaringen op een rijtje te zetten.

Belangrijke opmerking:

In het rapport worden de cijfers van 2012 vergeleken met deze van 2011. Het gaat hier om de herziene versie van de cijfers van 2011, welke niet in het rapport 'inventarisatie huishoudelijke afvalstoffen 2011' is opgenomen. De cijfers van het voorgaande jaar worden jaarlijks herzien, omwille van de volgende redenen:

- Na het publiceren van het rapport, worden nog kleine correcties uitgevoerd aan de cijfers in de databank huishoudelijke afvalstoffen van de OVAM. Het gaat hier bijvoorbeeld om cijfers die foutief dubbel werden gerapporteerd, of onder een verkeerde afvalstoffencode. Hoewel de cijfers voor de publicatie grondig worden gecontroleerd, zijn dergelijke correcties toch noodzakelijk.
- De bevolkingscijfers op 01.01.2012, die worden gebruikt voor de berekening van de hoeveelheden in kg per inwoner van 2011, waren op het moment van de publicatie van het voorgaande rapport nog niet beschikbaar. Er werd gewerkt met een schatting op basis van de evolutie van de bevolkingsgroei in de voorgaande jaren.

Bijlage 2 vermeldt zowel de oude als de herziene cijfers voor 2011.

2 Totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen

In 2012 werden in Vlaanderen 3.285.363 ton huishoudelijke afvalstoffen ingezameld via de gemeentelijke inzamelkanalen. Dit betekent een afname met 1,3 % (of 42.828 ton) ten opzichte van het jaar 2011.

Tabel 1 geeft een overzicht van de evolutie van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen ingezameld door of in opdracht van de Vlaamse gemeenten voor de periode 2003-2012. De totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen omvat zowel het restafval (zie hoofdstuk 3) als de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen (zie hoofdstuk 4). Bijlage 2 bevat meer gedetailleerde cijfers op het niveau van het Vlaams Gewest. Bijlage 3 vermeldt de cijfers per provincie.

Jaar	aantal inwoners	totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen	
		(ton)	(kg/inwoner)
2003	6.016.024	3.215.817	535
2004	6.043.161	3.349.275	554
2005	6.078.600	3.311.471	545
2006	6.117.440	3.284.456	537
2007	6.161.600	3.419.088	555
2008	6.208.877	3.369.928	543
2009	6.251.983	3.322.779	531
2010	6.306.638	3.287.003	521
2011	6.350.765	3.328.192	524
2012	6.399.646*	3.285.363	513

Tabel 1: De totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen in Vlaanderen voor de periode 2003-2012

* Belangrijke opmerking: De bevolkingscijfers 01.01.2013 waren bij het publiceren nog niet beschikbaar. Daarom werd op basis van de evolutie van de bevolkingscijfers van de afgelopen jaren, een schatting gemaakt van het bevolkingscijfer op 01.01.2013. Dit cijfer werd gebruikt voor de berekening van de afvalhoeveelheden in kg/inwoner in 2012 voor het Vlaamse Gewest, per provincie en per gemeente.

De totale ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen bedraagt gemiddeld 513 kg per inwoner in 2012. Ten opzichte van 2011 is dit een afname met 11 kg per inwoner. Hiermee zitten we nog steeds met 22 kg per inwoner onder het niveau van 2003. Op 10 jaar tijd is de totale hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner met ongeveer 7,6 % afgenomen. In absolute hoeveelheid schommelt de totale hoeveelheid huishoudelijk afval reeds vijftien jaar rond 3,3 miljoen ton.

Ondanks de bevolkingsaan groei (geschatte groei met 0,76 % ten opzichte van 2011), neemt de totale afvalberg in 2012 af ten opzichte van 2011. De afname doet zich zowel voor bij het selectief ingezameld afval als bij het restafval.

Het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen stelt als doel om de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen gelijk aan of op een lager niveau te houden dan het referentiejaar 2000 (= 3.330.857 ton). Sinds 2009 wordt deze doelstelling jaarlijks behaald. Het zal de volgende jaren de uitdaging blijven om de productie van huishoudelijke afvalstoffen verder te doen dalen, ook wanneer de economie opnieuw opleeft. De doelstelling om de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen onder 560 kg per inwoner te houden, werd in 2012 opnieuw ruim behaald.

Tabel 2 geeft een overzicht van de hoeveelheid restafval en de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen voor het jaar 2012. Voor het restafval wordt ook een overzicht gegeven per verwerkingswijze.

Huishoudelijke afvalstoffen	Totale hoeveelheid (ton)	Procentueel aandeel	t.o.v. Cijfers 2011	Verwerkingswijze
Selectief ingezameld	2.331.810	70,98%	-0,43%	Hergebruik, recyclage, composteren
Restafval	827.416	25,18%	+1,01%	Verbranden met energierecuperatie (R1)
	45.479	1,38%	+1,84%	Andere afvalverbranding
	61.571	1,87%	+2,07%	Drogen-Scheiden
	19.087	0,58%	-31,69%	Storten
Totaal	3.285.363	100%	-1,29%	

Tabel 2: Ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen in 2012 in functie van inzamel- en verwerkingswijze

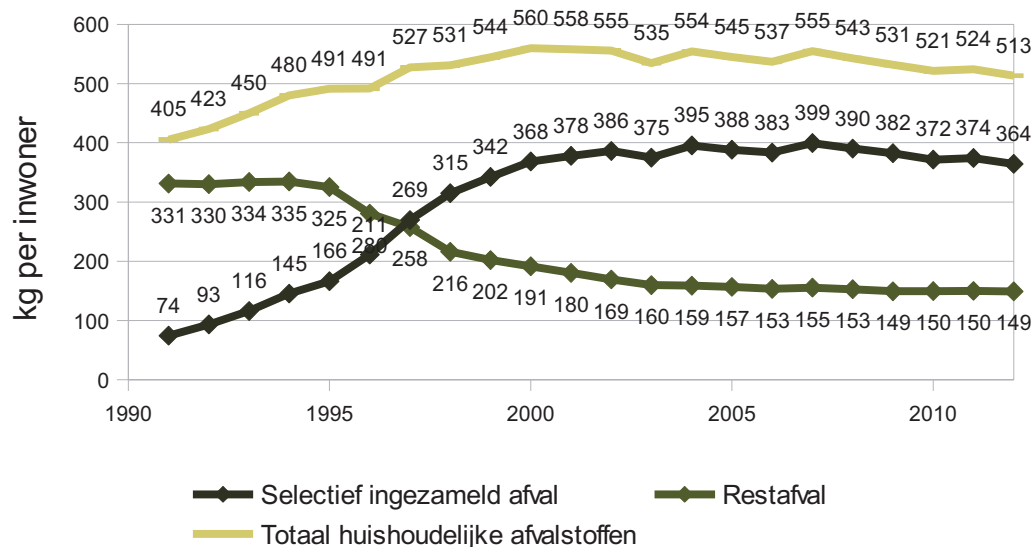
70,98 % van de huishoudelijke afvalstoffen werd in 2012 selectief ingezameld met het oog op hergebruik, recyclage of composteren. In vergelijking met 2011 betekent dit een procentuele afname met 0,43 % (van 71,40 % naar 70,98 %). In een aantal gevallen worden de selectief ingezamelde fracties omwille van milieuhygiënische of veiligheidsredenen afzonderlijk ingezameld, waarna ze worden verbrand of gestort (vb. asbestcement, bepaalde subfracties van KGA...). In absolute cijfers komt dit neer op een afname van 42.829 ton in 2012.

De overige 29,02 % van de huishoudelijke afvalstoffen vormen het restafval dat ingezameld wordt om te verbranden of in uitzonderlijke omstandigheden nog te storten.

In 2012 werd het restafval nog grotendeels op de klassieke manier verwerkt. De grootste hoeveelheid werd afgevoerd naar verbrandingsinstallaties met energierecuperatie (R1). Dit aandeel bleef ongeveer gelijk ten opzichte van 2011. Na de opstart eind 2005 van de mechanisch-biologische voorbehandelingsinstallatie te Geel (drogen-scheiden) draaide deze installatie ook in 2012 nog niet op volle capaciteit. De capaciteit bedraagt 150.000 ton op jaarbasis, terwijl in 2012 61.571 ton huishoudelijk restafval werd verwerkt.

Sinds 2006 geldt er een absoluut stortverbod voor brandbaar huishoudelijk restafval. Hierdoor is de gestorte hoeveelheid restafval de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen. In 2012 neemt deze hoeveelheid verder af tot 0,58 % van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen. Het gaat voornamelijk over niet-brandbaar grofvuil dat gestort wordt.

De evolutie van de totale ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen (restafval en de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen) over de periode 1991-2012, uitgedrukt in kg per inwoner, wordt grafisch weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Evolutie van de totale hoeveelheid ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen, de selectief ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen en het restafval in kg per inwoner voor de periode 1991-2012

De evolutie toont aan dat de sinds begin jaren '90 volgehouden inspanningen om zo veel mogelijk huishoudelijke afvalstoffen selectief in te zamelen met het oog op hergebruik, recyclage en composteren, naast het voorkomen van huishoudelijke afvalstoffen, duidelijk resultaten opleveren. De hoeveelheid restafval daalde tussen 2002 en 2012 met 20 kg per inwoner. Tot 2007 nam de hoeveelheid selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen nog toe. Sindsdien nam deze terug lichtjes af en in 2010 werd opnieuw het niveau van 2000 gehaald.

In vergelijking met cijfers uit de ons omringende landen en regio's staat Vlaanderen aan de top van de EU op het vlak van selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen en de reductie van restafval .

3 Restafval

Het restafval¹ bestaat uit het huishoudelijk afval dat niet-selectief ingezameld wordt en dat bijgevolg enkel (na eventuele voorbehandeling) kan afgevoerd worden voor verbranding. Het omvat het huisvuil (inclusief het sorteeresidu van het PMD-afval), het grofvuil en het gemeentevuil. In de gemeenten waar geen selectieve inzameling van PMD-afval plaatsvond, omvatte het tot en met 2008 eveneens het sorteeresidu van het gemengde kunststofafval omdat deze inzameling de PMD-inzameling verving in het kader van een pilootproject van Fost Plus. (Sinds 2009 omvat het restafval het selectief ingezameld luierafval, aangezien dit niet meer gerecycleerd wordt. Het luierafval wordt bij het huisvuil geteld.)

3.1 Evolutie

3.1.1 Hoeveelheden

Tabel 3 en figuur 2 geven een overzicht van de evolutie van het restafval in de periode 2003-2012. De totale hoeveelheid restafval ingezameld in 2012 bedraagt 953.553 ton of 149,00 kg per inwoner. Ten opzichte van 2011 betekent dit lichte een stijging in absolute hoeveelheid met 0,19 %. Per inwoner is dit echter een afname met 0,87 kg. In de periode 2003-2012 daalde de totale hoeveelheid restafval gestaag en de laatste jaren blijft de hoeveelheid net onder de grens van 150 kg/inwoner.

Jaar	Aantal inwoners	Hoeveelheid restafval	
		(ton)	(kg/inwoner)
2003	6.016.024	960.585	159,67
2004	6.043.161	959.632	158,80
2005	6.078.600	951.670	156,56
2006	6.117.440	938.505	153,41
2007	6.161.600	957.748	155,44
2008	6.208.877	947.517	152,61
2009	6.251.983	932.832	149,21
2010	6.306.638	943.479	149,60
2011	6.350.765	951.948	149,86
2012	6.399.646	953.553	149,00

Tabel 3: Evolutie van het restafval, periode 2003-2012

Het restafval omvat enerzijds het huis-aan-huis ingezamelde huisvuil (inclusief het sorteeresidu van het PMD-afval en vanaf 2009 de selectief ingezamelde wegwerpluiers), het grofvuil dat huis-aan-huis en op het containerpark wordt ingezameld en het gemeentevuil. Het gemeentevuil bestaat uit het achtergelaten, niet-recycleerbare afval dat ingezameld wordt op openbare wegen, pleinen, ..., het afval uit de straatvuilnisbakken en het opgeruimde zwerfvuil. Figuur 2 geeft de verschillende fracties van het restafval weer voor de periode 1991-2012. Het huisvuil (inclusief ca. 2,4 kg sorteeresidu van het PMD-afval per inwoner) bedraagt 113,70 kg per inwoner in 2012. Dit wil zeggen dat het huisvuil afneemt met 1,19 kg per inwoner t.o.v. 2011. Het grofvuil is

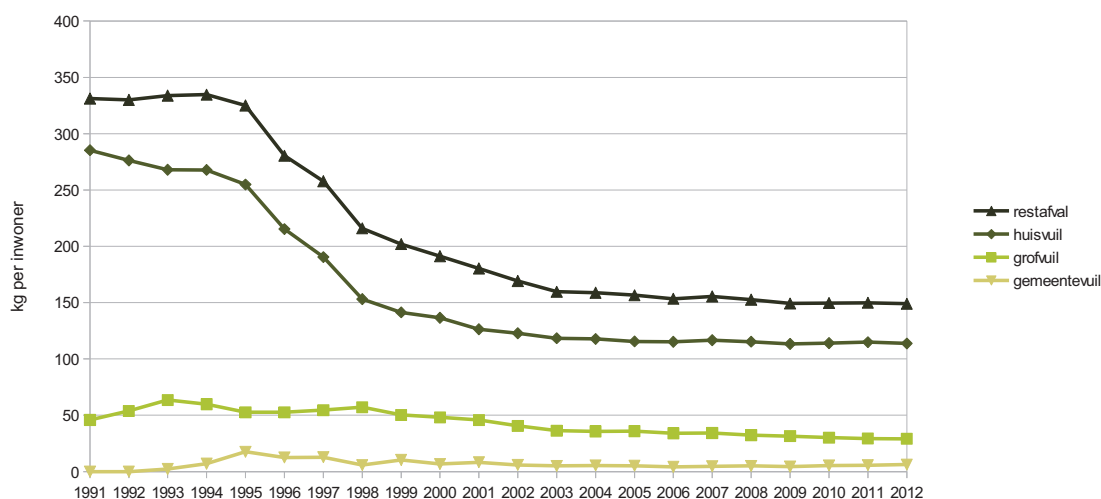
1 Restafval wordt gedefinieerd in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen.

in 2012 nog licht gedaald en bedraagt nu 29,07 kg per inwoner. Het gemeentevuil tenslotte, neemt in 2012 met 0,58 kg per inwoner toe tot 6,23 kg per inwoner. Steeds meer gemeenten investeren in een veegwagen, hetgeen een grondigere reiniging van de openbare weg en dus ook meer afval met zich meebrengt. Ook de buitenhuisconsumptie neemt toe, waardoor de straatvuilbakjes sneller gevuld geraken. Tenslotte wordt de fractie gemeentevuil steeds beter afzonderlijk geregistreerd. Dit zorgt ervoor dat deze fractie jaar na jaar blijft toenemen.

Tabel 4 geeft een gedetailleerd overzicht van de hoeveelheden huisvuil (inclusief sorteeresidu van het PMD-afval en vanaf 2009 ook het selectief ingezameld luierafval), grofvuil en gemeentevuil voor het jaar 2012 en de evolutie ervan ten opzichte van 2011.

Afvalfractie	Hoeveelheid (ton)	Vershil tov 2011 (ton)	Hoeveelheid per inwoner (kg/inwoner)	Vershil tov 2011 (kg/inwoner)
Huisvuil	727.648	-2.132	113,70	-1,19
Grofvuil	186.046	-251	29,07	-0,26
Gemeentevuil	39.859	+3.988	6,23	+0,58
Totaal restafval	953.553	+1.605	149,00	-0,87

Tabel 4: Overzicht huisvuil, grofvuil, gemeentevuil en totaal restafval in 2012 en de evolutie ten opzichte van 2011

Figuur 2: Evolutie van het huisvuil (incl. sorteeresidu van het PMD-afval), grofvuil, gemeentevuil en het restafval, periode 1991-2012

De doelstelling van het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen is om vanaf 2008 maximaal 150 kg restafval per inwoner in te zamelen. Op Vlaams niveau werd dit in 2012 voor het vierde jaar op rij behaald (149,00 kg per inwoner). Bijlage 1 geeft een overzicht van de restafvalcijfers per gemeente in 2012.

Van de 308 gemeenten hebben in 2012 na toepassing van de correctiefactor² reeds 231 gemeenten de doelstelling behaald met een gemiddelde hoeveelheid restafval die lager ligt dan 150 kg per inwoner. In 2010 en 2011 waren dit respectievelijk 220 en 226 gemeenten. De toename van het aantal gemeenten die de norm van 150 kg per inwoner behalen, is

- 2 Een correctiefactor is een factor die wordt toegepast op het restafvalcijfer van een aantal gemeenten op basis van het toerisme, het aandeel appartementen, de gezinsgrootte en de leeftijdscoëfficiënt van de gemeente.

voornamelijk een gevolg van het steeds groter aantal gemeenten die op diftar overschakelen. Daarnaast draagt een strengere toegangscontrole op het containerpark bij tot de vermindering van de hoeveelheid grofvuil. Grofvuil werd in 2012 bovendien in steeds minder gemeenten gratis aanvaard. Sinds 1 juli 2013 mag het grofvuil wettelijk niet meer gratis worden aanvaard. In 2013 wordt ten gevolge van die nieuwe maatregel een verdere afname van de hoeveelheid grofvuil verwacht.

Wanneer we de evolutie van het restafval op langere termijn bekijken (figuur 2), zien we dat sinds een 10tal jaren (sinds 2003) zowel het huisvuil, grofvuil als gemeentevuil slechts een beperkte afname vertonen ten opzichte van de voorgaande jaren. De sterkste afname van het huisvuil vond plaats in de periode 1995-2003, waarbij deze fractie afnam van 255 kg per inwoner in 1995 tot 118 kg per inwoner in 2003.

3.1.2 Beleidsmaatregelen ter vermindering van het restafval

De algemeen dalende tendens van het **restafval** over de periode 2003-2012 kan toegeschreven worden aan een aantal maatregelen die genomen werden door de gemeenten en andere actoren betrokken bij de uitvoering van het gemeentelijk afvalstoffenbeleid.

Voor de fractie **huisvuil**:

- De invoering van diftar³-systemen met volumemeting of weging van de aangeboden huisvuilcontainers met chip. Hierdoor worden de kosten voor huisvuilophaling en -verwerking doorgerekend aan de huisvuilproducenten. De invoering veroorzaakt een bijkomende stimulans om de huisvuilproductie te verminderen door afval te voorkomen en door meer en intensiever te sorteren. Maar ook bij deze systemen treedt er na verloop van tijd een gewinningseffect op waardoor het aanbod aan huisvuil opnieuw lichtjes zal toenemen. Tevens zijn er gezinnen die bij de invoering van diftar hun container niet gebruiken, doch (al dan niet na controleacties door de gemeente) na verloop van tijd de container beginnen te gebruiken en dus geen ontwijkgedrag meer vertonen.
- De invoering van een strenger beleid ten aanzien van de acceptatie en registratie van het afval afkomstig van (k)KMO's en zelfstandige ondernemers. Bijna de helft van de gemeenten voerde ondertussen een apart inzamelsysteem in voor het afval van niet-particulieren, bijvoorbeeld door anders gekleurde zakken te gebruiken of door aparte inzamelrondes te voorzien. Een aantal gemeenten heeft ook een verbod ingesteld op het aanbieden van afval van niet-particulieren bij de gemeentelijke inzamelkanalen voor huishoudelijke afvalstoffen. Andere gemeenten hebben de hoeveelheid vergelijkbaar bedrijfsafval, dat ingezameld wordt samen met de huishoudelijke afvalstoffen, kunnen isoleren via een door de OVAM aanvaarde statistische methode om zo de juiste ingezamelde hoeveelheden te berekenen.
- Een verdere intensifiëring van de selectieve inzameling. Dit is vooral het geval voor de afvalstoffen die onder impuls van de terugnameplicht en aanvaardingsplicht worden ingezameld in opdracht van de beheersorganismen Fost Plus (verpakkingsafval), Recupel (afgedankte elektrische en elektronische apparaten, rookmelders en spaarlampen), Bebat (batterijen en zaklampen), Valorfrit (gebruikte frituurvetten- en oliën), Valorlub (motorolie) en Recytyre (autobanden). In 2013 wijzigde de producentenverantwoordelijkheid voor gebruikte frituuroli_ en -vetten naar een collectief plan. De selectieve inzameling van luieraafval sinds eind 2005 zorgde voor een kleine daling van de hoeveelheid huisvuil in enkele gemeenten. Vanaf 2009 wordt deze fractie echter opnieuw bij het restafval geteld omdat er niet langer een recyclage-inrichting bestaat voor deze afvalstoffen.
- Toename van de afvalpreventie-initiatieven en -campagnes zoals thuiscomposteren, afvalarm winkelen, ...

De afname van het **grofvuil** kan als volgt verklaard worden:

---

3 diftar = gedifferentieerd tarifiëren, waarbij de huisvuilzak of -container duurder is dan bvb. selectieve fracties zoals GFT-afval en PMD-afval. Hierdoor worden afvalscheiding en -preventie gestimuleerd.

- Het toepassen van diftar bij de huis-aan-huisinzameling, door systemen op afroep in te voeren, betaling per aangeboden hoeveelheid (m³), per stuk, per gewicht of per ophaalbeurt.
- Het verstrengen van het toezicht bij de huis-aan-huis inzameling van het grofvuil zodat enkel niet-recycleerbare afvalstoffen worden meegenomen. Ook het weigeren van bvb. steenpuin, groenafval, afgedankte elektrische en elektronische apparaten, e.d. bij de grofvuilinzameling draagt hieraan bij.
- Het gelijktijdig gescheiden inzamelen van verschillende afvalstoffen aan huis. Bijvoorbeeld de inzameling van metalen, houtafval en niet-recupereerbaar grofvuil. Hierbij wordt elke fractie gescheiden aangeboden en ook apart gehouden bij de ophaling door het inzetten van verschillende ophaalwagens.
- De invoering van diftar bij de inzameling op het containerpark. Er kan een bepaald bedrag gevraagd worden per bezoek of per aangebrachte hoeveelheid (gewicht, volume of stuk) of een combinatie van beide systemen . Bij de tariefzetting wordt het hoogste tarief ingesteld voor het (niet-recycleerbare) grofvuil.
- Het strenger toezien op de grofvuilcontainers op het containerpark. De containerparkwachter zorgt ervoor dat de sortering van het aangeboden grofvuil optimaal gebeurt door als grofvuil aangeboden afvalstoffen die nog recycleerbaar, herbruikbaar of composteerbaar zijn niet in de grofvuilcontainer te laten deponeren. Dit geldt in het bijzonder voor groenafval, metalen en afgedankte elektrische en elektronische apparaten die nog regelmatig aangeboden worden als grofvuil, terwijl voor deze fracties op bijna elk containerpark aparte containers voorzien zijn.

De hoeveelheid **gemeentevuil** die jaarlijks wordt ingezameld is minder makkelijk te beheersen. Weinig maatregelen hebben rechtstreeks impact op deze afvalstof. Belangrijk is dat de hoeveelheid gemeentevuil beperkt blijft tot 4 à 6 kg per inwoner. In 2012 is deze toegenomen tot 6,23 kg/inwoner. Wanneer diftar wordt ingevoerd moet het sluikestorten en het zwerfvuil zoveel mogelijk beperkt worden. Om de zwerfvuilproblematiek aan te pakken in 2012, werden actieve sensibiliseringscampagnes (bv. 'In de vuilbak'), het voorzien van de nodige infrastructuur (vuilbakjes, veegwagens,...) en handhaving vooropgesteld. Begin 2011 is het netheidsnetwerk van start gegaan en ondersteunt het lokale besturen bij de optimalisatie van het zwerfvuilbeleid.

Bijna alle gemeenten hebben in de afgelopen jaren een of meerdere maatregelen getroffen om de hoeveelheid restafval te reduceren. Bij nadere analyse van de restafvalhoeveelheden van de **individuele gemeenten** blijkt dat, ondanks de stagnatie op Vlaams niveau, er in sommige gemeenten geen daling of stagnatie optreedt, maar dat de hoeveelheid restafval terug in stijgende lijn gaat. Een aantal fenomenen liggen aan de oorzaak hiervan:

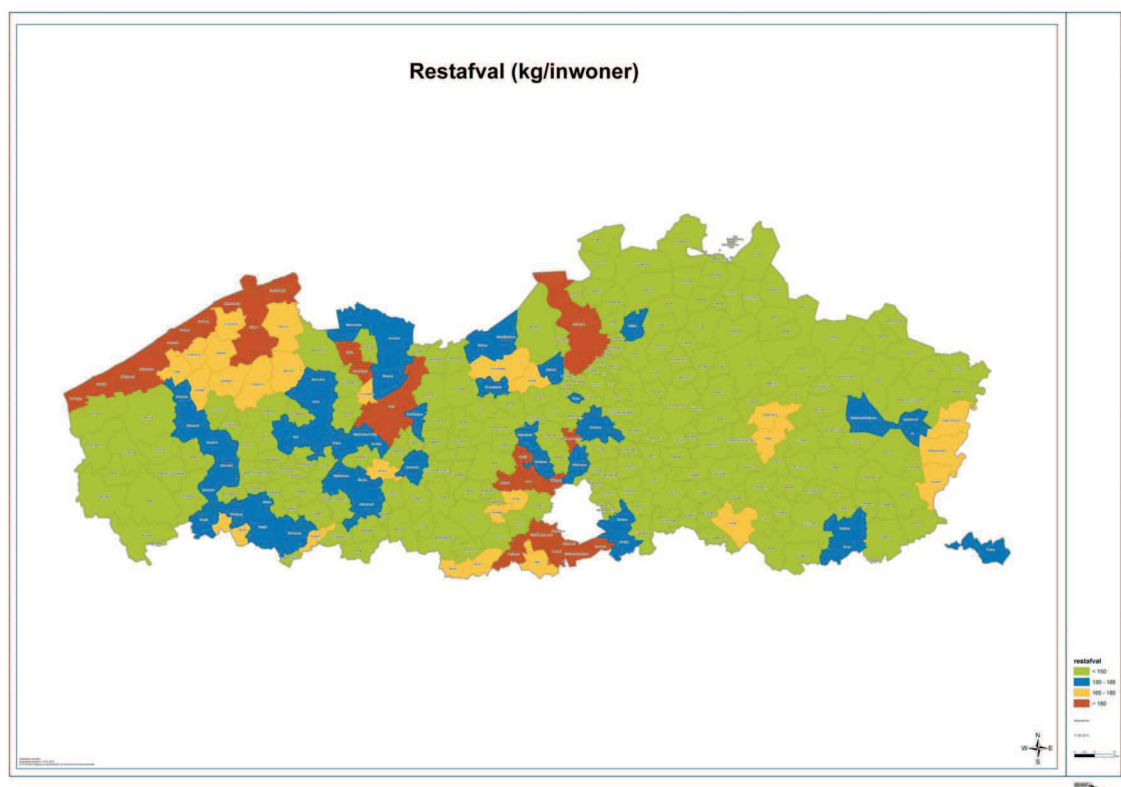
- Het optreden van gewinning aan de ingevoerde tarieven (diftar, huisvuilzakken, huisvuil/grofvuilstickers);
- Afvalmigratie van een gemeente naar een (de) buurgemeente(n) waar de tarieven voor het huisvuil of grofvuil lager liggen. Een verdere harmonisatie van tarieven zal in de toekomst dit fenomeen beperken;
- Een onvoldoende streng toezicht op de inzameling van het grofvuil waardoor nog recycleerbare, herbruikbare en composteerbare afvalstoffen als grofvuil worden aangeboden, opgehaald en verwerkt.
- Een andere keuze van verwerker van grofvuil, waarbij een minder intensieve nasortering plaatsvindt.

3.2 Restafval per gemeente

Figuur 3 en Figuur 4 geven de hoeveelheid restafval weer per gemeente. De hoeveelheden zijn ingedeeld in 4 categorieën:

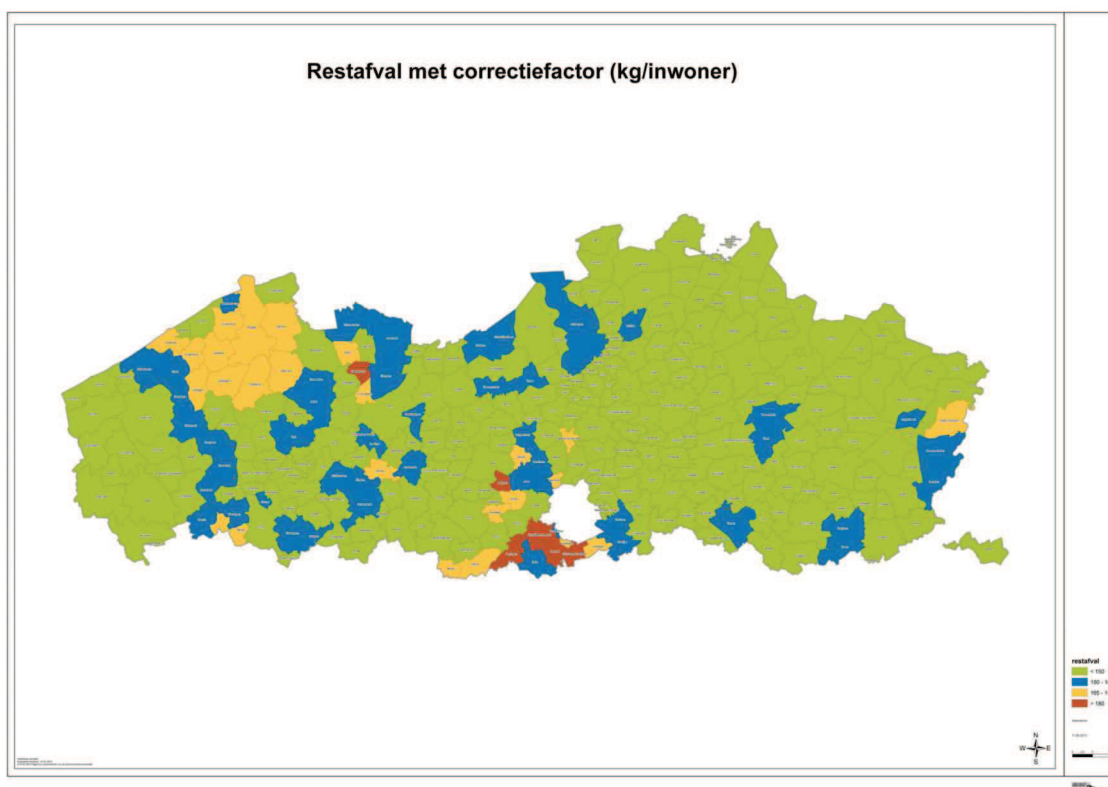
- < 150 kg/inw (groen)
- 150-165 kg/inw (geel)
- 165-180 kg/inw (blauw)
- >180 kg/inw (rood)

Figuur 3 geeft de hoeveelheid restafval weer zonder toepassing van de correctiefactor.

Figuur 3: Restafval per gemeente zonder toepassing van de correctiefactor (2012)

Figuur 4 geeft de hoeveelheid restafval per gemeente weer na toepassing van de correctiefactor.

Figuur 4: Restafval per gemeente met toepassing van de correctiefactor (2012)

De precieze hoeveelheden restafval per gemeente worden weergegeven in bijlage 1.

3.3 Verwerking

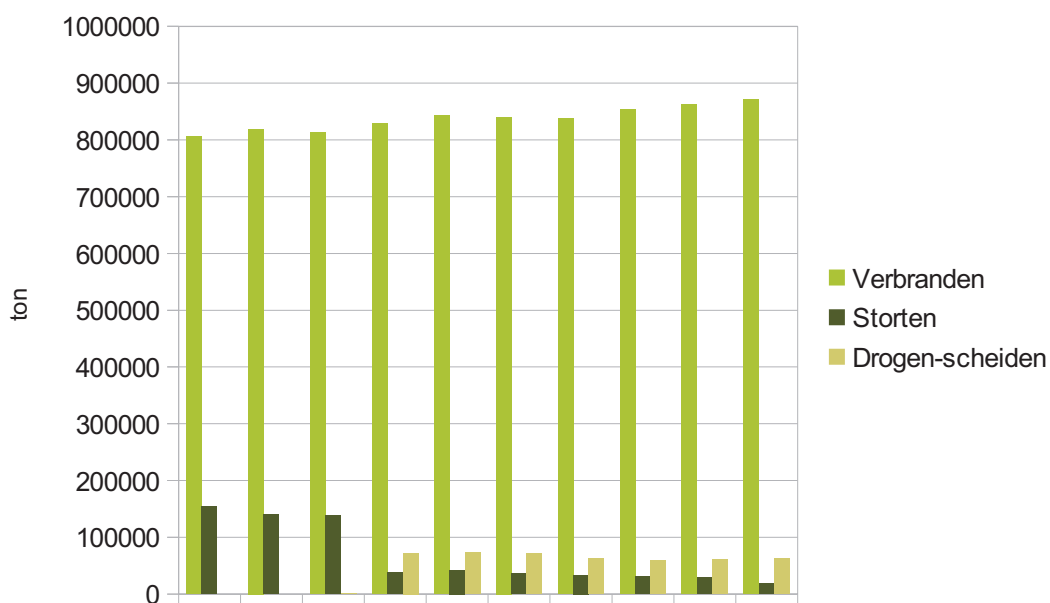
Tabel 5 en Figuur 5 geven de evolutie weer van de verwerking van het restafval over de periode 2003-2012. De verwerkingswijzen voor het restafval zijn verbranden met (R1) of zonder (D10) energierecuperatie, mechanisch-biologisch voorbehandelen en in uitzonderlijke omstandigheden storten. Dit gebeurt steeds onder gecontroleerde omstandigheden bij installaties die hiervoor over een milieuvergunning beschikken. Het restafval wordt nagenoeg volledig verwerkt binnen het Vlaams Gewest.

Restafval	Verbranden (%)	Storten (%)	Drogen-scheiden (%)
2003	83,9	16,1	0
2004	85,4	14,6	0
2005	85,4	14,5	0,1
2006	88,3	4,1	7,7
2007	88,0	4,4	7,6
2008	88,7	3,8	7,5
2009	89,8	3,6	6,7
2010	90,5	3,3	6,2
2011	90,6	3,0	6,4
2012	91,4	2,0	6,6

Tabel 5: Evolutie van de verwerking van restafval ingezameld in het Vlaamse Gewest voor de periode 2003-2012

In vergelijking met 2011 neemt het aandeel restafval dat verwerkt wordt in een **verbrandingsinstallatie** toe met 8.914 ton (+1,1 %). 86,6 % van het restafval werd in 2012 verbrand in verbrandingsinstallaties met energierecuperatie (R1); 4,8% werd in een andere verbrandingsinstallatie (D10) verbrand.

Figuur 5: Evolutie van de verwerking van het restafval ingezameld in het Vlaamse Gewest in de periode 2003-2012

De **gestorte** hoeveelheid restafval nam af met 8.853 ton (-31,7 %). De gestorte hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen omvat voornamelijk niet brandbaar en niet recycleerbaar grofvuil en gemeentevuil.

De hoeveelheid restafval die via voorbehandeling (i.c. **Drogen-mechanisch scheiden**) naar verbranding gaat met energierecuperatie, bedraagt 61.571 ton (of 6,6 %) in 2012.

3.4 Doelstellingen restafval

In het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen worden scherpe doelstellingen voor het restafval vooropgesteld.

De doelstellingen voor restafval worden als volgt opgelegd:

Voor elke individuele gemeente:

- Vanaf 2008: maximaal 200 kg per inwoner restafval;
- Vanaf 2010: maximaal 180 kg per inwoner restafval;

Als Vlaams gemiddelde:

- Vanaf 2008: maximaal 150 kg per inwoner restafval.

In 2012 behaalden 214 Vlaamse gemeenten de lange termijn-doelstelling op Vlaams niveau met hun restafval (< 150 kg/inw.), zonder toepassing van een correctiefactor. Dit zijn 7 gemeenten meer dan in 2011. De Vlaamse gemeenten behaalden in 2012 een hoeveelheid restafval tussen 74 en 316 kg per inwoner.

Slechts 26 gemeenten hebben een restafvalcijfer dat hoger ligt dan 180 kg per inwoner in 2012. Dit betekent dat 92 % van de Vlaamse gemeenten in 2012 de doelstelling voor restafval voor de individuele gemeente behaalden.

Rekening houdend met de correctiefactor toegekend aan gemeenten omwille van hun speciale functie (toerisme) of socio-demografische factoren (ouderdom bevolking, gezinsgrootte, aandeel appartementen) wijzigen deze cijfers: 6 van de 26 gemeenten (2%) behalen de doelstelling niet. Dit is een daling met 3 gemeenten t.o.v. 2011.

De bijlage 1 bevat een overzicht per gemeente van de ingezamelde hoeveelheden restafval voor het jaar 2012. Voor de gemeenten waaraan in het kader van het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen een correctiefactor werd toegekend, werden de gecorrigeerde hoeveelheden eveneens vermeld.

3.5 Succesfactoren

De OVAM heeft in het verleden een onderzoek laten uitvoeren om te bepalen wat de succesfactoren zijn waardoor bepaalde gemeenten de doelstelling van 150 kg per inwoner huishoudelijk restafval behalen, terwijl andere (soms vergelijkbare) gemeenten dit niet realiseren. De resultaten van dit onderzoek zijn nog steeds relevant.

Het onderzoek dat een optimaal gemeentelijk beleid met betrekking tot huishoudelijke afvalstoffen vooropstelt, omvat volgende conclusies:

- Succesvolle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en gemeenten voeren veelal een proactief afvalbeleid. Een duidelijke koers en het verder willen gaan dan de 'standaardmaatregelen' maken vaak onderdeel uit van dit beleid. Voor een proactief afvalbeleid is een goed politiek draagvlak onontbeerlijk. Bij veel gemeenten kreeg het afvalbeleid vanuit de politiek tijdens de looptijd van de studie echter nog te weinig prioriteit. Sensibilisatie van de beleidsmakers (bijvoorbeeld door structureel overleg en een goede informatieuitwisseling) is wenselijk.
- De nadruk van het afvalbeleid van gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden lag in het verleden voornamelijk bij de selectieve inzameling; afvalpreventie krijgt de laatste tijd steeds meer aandacht. Preventiemaatregelen die vrij algemeen worden toegepast en een significante bijdrage aan de reductie van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen kunnen leveren, zijn thuiscomposteren, actieve

kringloopwerking, stickeracties en tarifiëringspolitiek (inclusief verhoging van het retributietarief). Daarnaast zijn bij succesvolle gemeenten nog een beperkt aantal andere preventiemaatregelen (compostkippen, preventieconvenant met middenstand, stimulering herbruikbare bekertjes en tassen, etc.) ingevoerd die ook een positief effect kunnen hebben op de productie van huishoudelijke afvalstoffen. Alle maatregelen worden bij voorkeur gecombineerd met een goede sensibilisatiecampagne.

- diftar kan tot aanzienlijke dalingen (20-50 %) van de hoeveelheid restafval leiden en kan tevens zorgen voor een aanzienlijke stijging van het scheidingspercentage (tot 30 % scheiding). Zie ook hoofdstuk 3.3.
- De selectieve inzameling van GFT-afval draagt in belangrijke mate bij aan de reductie van de hoeveelheid restafval. Bovendien blijkt uit de evaluatie van het organisch afval in 2006 via het in opdracht van de OVAM ontwikkelde toetsingsmodel, dat de inzameling van GFT- en groenafval meer milieuwinst oplevert in vergelijking met de inzameling via het restafval. Het behalen van de doelstelling van 150 kg/inwoner in een groenregio blijkt moeilijker, maar niet onmogelijk gezien het feit dat reeds enkele gemeenten uit een groenregio een lagere hoeveelheid restafval weten te realiseren. Een optimale stimulering voor thuiscomposteren en eventuele andere alternatieven voor GFT-inzameling, zijn daarbij wel noodzakelijk. Ook het optimaliseren van de inzamel frequenties en de inzamelstructuur voor alle vrijkomende huishoudelijke afvalstoffen, kan bijdragen aan een reductie van de hoeveelheid restafval. Er moet gestreefd worden naar een structuur en frequentie waarbij de burger optimaal gestimuleerd wordt tot het zoveel mogelijk gescheiden aanleveren van zijn afvalstromen en waarbij hij voldoende aandacht blijft schenken aan preventie. Uit enquêtes bij de bevolking, uitgevoerd door zowel de OVAM als door Fost Plus, blijkt dat meer dan 90 % van de Vlaamse bevolking afvalfractie(s) sorteert.
- Afval van KMO's en scholen wordt bij veel gemeenten gezamenlijk met het huishoudelijk afval ingezameld, zonder dat hiervan een aparte registratie plaatsvindt. Het is derhalve moeilijk om de werkelijke hoeveelheid restafval van huishoudens per gemeente goed vast te stellen. Mogelijk dat hierdoor een groot aantal gemeenten reeds dichtbij de Vlaamse doelstelling van 150 kg/inwoner zit dan momenteel wordt aangenomen. Een goede correctie voor de inzameling van KMO- en schoolafval (middels een aparte registratie of door het toepassen van een correctiefactor) is noodzakelijk om een beter beeld te krijgen van de werkelijk ingezamelde afvalhoeveelheden afkomstig van huishoudens. Het Vlaamse Gewest staat de gemeenten bij door bvb. subsidiëring van automatische registratiesystemen.
- De begrippen communicatie en sensibilisatie worden bij de lokale besturen vaak door elkaar gebruikt, terwijl sensibilisatie aanzienlijk meer is dan communicatie. Bij sensibilisatie gaat het in belangrijke mate om de interactie met de doelgroep. Dit kunnen de burgers zijn, maar bijvoorbeeld ook de beleidsmakers van gemeenten. Zowel communicatie als sensibilisatie gelden als belangrijke randvoorwaarde voor het kunnen behalen van goede inzamelresultaten. Bij de meeste gemeenten lijkt de communicatie en sensibilisatie nog aanzienlijk verbeterd te kunnen worden. Enkele aandachtspunten daarbij zijn het duidelijk, begrijpelijk en doelgroepgericht overbrengen van de boodschap, het herhalen van de boodschap, het zoveel mogelijk streven naar persoonlijk contact en het terugkoppelen van de behaalde resultaten.
- Er zijn een groot aantal mogelijke maatregelen beschikbaar om de hoeveelheid restafval te verminderen. De gemeente moet een optimale instrumentenmix inzetten. Het is niet zo dat de invoering van één bepaalde maatregel garant kan staan voor succes (bvb. enkel een dure huisvuilzak). Het is met name de mix (samenhang) van factoren en maatregelen, in combinatie met de intensiteit en kwaliteit waarmee die maatregelen worden uitgevoerd, die het uiteindelijke resultaat bepalen. Het is weinig zinvol om bij het opstellen en het uitvoeren van het gemeentelijke afvalstoffenbeleid, de aandacht uitsluitend te concentreren op één of enkele individuele maatregelen. Zo kan bijvoorbeeld een aanpassing van de inzamelstructuur alleen tot een optimaal resultaat leiden, als dit wordt ondersteund door een consequent gemeentelijk beleid, een goede communicatie en sensibilisatie, een goede controle en door een eventuele financiële prikkel in de vorm van tariefdifferentiatie. Ook de mate waarin de inzamelstructuur is afgestemd op de wensen en noden van de burgers draagt bij aan het uiteindelijke resultaat.

- Naast de aandacht voor de samenhang van de verschillende factoren is het ook van belang dat gekeken wordt naar de kwaliteit en intensiteit van de genomen maatregelen. Zo zal bijvoorbeeld een algemeen communicatiebeleid minder resultaat opleveren dan een interactief en doelgroepgericht communicatie- en sensibilisatiebeleid. Voor het opstellen en uitvoeren van een goed gemeentelijk afvalstoffenbeleid is het dan ook noodzakelijk om eerst een goede analyse te maken van de huidige situatie binnen de eigen gemeente, alvorens een plan van aanpak op te stellen.

Sinds 2011 ondersteunt de OVAM actief de gemeenten die nog meer dan 180 kg restafval per inwoner voortbrengen. Samen met deze gemeenten en de betrokken intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gaat de OVAM op zoek naar de oorzaken van deze hoge restafvalcijfers. De OVAM formuleert voor de betrokken lokale besturen aanbevelingen om dit cijfer te doen afnemen. Het aantal gemeenten met nog meer dan 180 kg restafval per inwoner (na toepassing van de correctiefactor) is afgenomen van 16 in 2009 tot 6 in 2012.

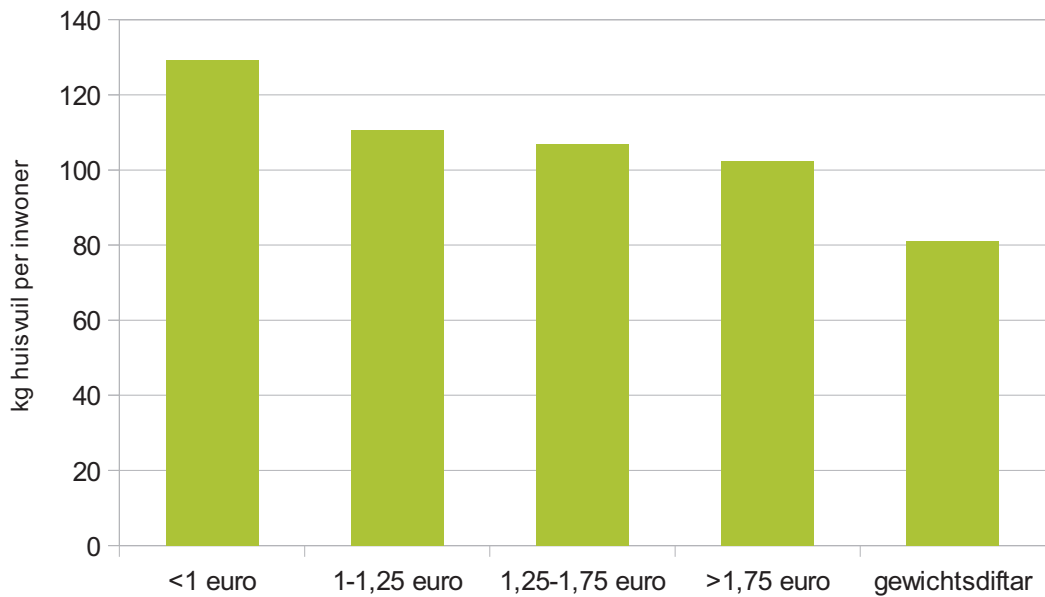
3.6 Verband tarifiering – hoeveelheid restafval

Het Vlaams afvalstoffenbeleid is steeds in evolutie. Om de steeds verder gaande doelstellingen van een duurzaam afval- en materialenbeleid te bereiken worden diverse instrumenten ingezet: maximale preventiemaatregelen en een optimale selectieve inzameling, sensibilisering en communicatie, regelgeving en handhaving. Binnen dit beleid kadert ook de toepassing van het principe “de vervuiler betaalt”, of door velen momenteel vertaald in het begrip 'diftar'.

Diftar wordt vaak genoemd als een responsabilisering van de burger en de KMO voor zijn afvalstoffen door de invoering van een gedifferentieerde tarifiering. Diftar is de afkorting van gedifferentieerde tarifiering gebaseerd op volgend principe: de kost van de inzameling en verwerking van restafval wordt volledig doorgerekend aan de burger die deze fractie aanbiedt, vermijdbare selectieve afvalfracties (nl. de recycleerbare fracties) worden geheel of gedeeltelijk aangerekend. De instapdrempel voor preventie wordt zo laag mogelijk gehouden.

Diftar kan tot aanzienlijke dalingen (20-50 %) van de hoeveelheid restafval leiden en kan tevens zorgen voor een aanzienlijke stijging van het scheidingspercentage (tot 30 % scheiding). Het lijkt erop “hoe hoger het retributietarief, hoe lager de aangeboden hoeveelheid huishoudelijk restafval (i.e. huisvuil en grofvuil)”. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat bij een te hoge prijs een psychologische drempel ontstaat (kans op ontwijkgedrag). VLAREMA schrijft een tarief voor tussen 0,75 en 2,25 euro voor een huisvuilzak van 60 liter. Dit is van kracht sinds 1 juli 2013. Meer dan een kwart van de gemeenten paste in 2012 reeds een diftar-systeem toe d.m.v. chips op containers, waarbij het aangeboden gewicht of volume wordt geregistreerd en gefactureerd.

Figuur 6 geeft het verband weer tussen het tarief voor huisvuil en de hoeveelheid huisvuil in een gemeente. Omdat er veel verschillende formaten van huisvuilzakken bestaan (30 liter, 44 liter, 60 liter, 75 liter...) wordt de kostprijs herrekend voor deze van een 60 liter huisvuilzak. In deze figuur werden de prijzen van de huisvuilzak in 2013 gebruikt, tesamen met de hoeveelheden in huisvuil in 2012. Dit kan een licht vertekend beeld geven.

Figuur 6: Verband tarief - hoeveelheid huisvuil

Uit de grafiek blijkt duidelijk dat in gemeenten met een duurdere huisvuilzak, de hoeveelheid huisvuil lager ligt. Ook in gemeenten die werken met containers met gewichtsdiftar, ligt de hoeveelheid huisvuil lager dan het gemiddelde.

3.7 Conclusie

De doelstelling van het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen is maximaal 150 kg restafval per inwoner te bereiken als gemiddelde op het Vlaams niveau vanaf 2008. Met 149,2 kg restafval per inwoner werd deze doelstelling voor het eerst behaald in 2009. In 2010 en 2011 nam het restafval opnieuw toe, maar bleef dit onder de norm (respectievelijk 149,6 en 149,9 kg per inwoner). In 2012 daalde het restafval opnieuw tot 149,0 kg per inwoner.

Jaarlijks vinden er kleine schommelingen plaats van de hoeveelheden restafval. Deze schommelingen maken duidelijk dat de dalende trend niet vanzelfsprekend is en dat er inspanningen moeten blijven geleverd worden om de reeds bereikte resultaten te bestendigen. Hiervoor kunnen volgende initiatieven verder gezet worden:

- verdere invoering van diftar voor huisvuil en grofvuil;
- opvoeren van de strijd tegen sluikestorten en zwerfvuil;
- afsplitsen van vergelijkbaar bedrijfsafval in meer gemeenten;
- verder optimaliseren van de selectieve inzameling;
- opvoeren van preventie-initiatieven;
- harmoniseren van tarieven;
- een minimum- en maximumtarief voor de inzameling van grofvuil en huisvuil, zonder een algemene toekenning van gratis huisvuilzakken;
- focus op de gemeenten met minder goede inzamelcijfers;
- en sensibilisatie van de bevolking (duurzaam consumeren).

4 Selectief ingezamelde afvalstoffen

De huishoudelijke afvalstoffen die selectief worden ingezameld, omvatten alle huishoudelijke afvalstoffen die met het oog op een nuttige toepassing (hergebruik, recyclage, composteren) of een gecontroleerde en milieuverantwoorde verwerking apart moeten aangeboden worden bij inzameling. Bepaalde afvalstoffen die op een gecontroleerde en milieuverantwoorde manier moeten verbrand of gestort worden, dienen eveneens selectief ingezameld te worden om dit te kunnen garanderen. Bijvoorbeeld het asbesthoudend bouw- en sloopafval wordt apart ingezameld om deze volgens de wettelijke bepalingen op een milieuverantwoorde wijze te storten. Een gedeelte van het KGA wordt om dezelfde reden apart ingezameld om het op een milieuverantwoorde manier te verwerken, onder meer in een vergunde verbrandingsinstallatie voor gevaarlijke afvalstoffen. Het grootste deel van alle selectief ingezamelde afvalstoffen wordt hergebruikt, gerecycleerd of gecomposteerd.

4.1 Evolutie

4.1.1 Hoeveelheden

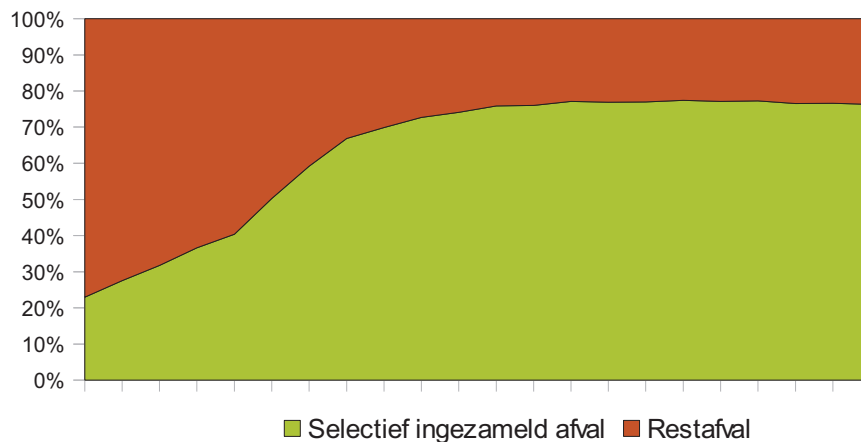
Tabel 6 en figuur 7 geven een overzicht van de selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen:

Jaar	Hoeveelheid (ton)	Hoeveelheid per inwoner (kg/inwoner)
2003	2.255.232	374,9
2004	2.389.643	395,4
2005	2.359.800	388,2
2006	2.345.951	383,5
2007	2.461.340	399,5
2008	2.422.410	390,2
2009	2.389.947	382,3
2010	2.343.524	371,6
2011	2.376.479	374,2
2012	2.331.810	364,4

Tabel 6: Overzicht van de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest voor de periode 2003-2012

Bijlage 2 geeft een meer gedetailleerd overzicht van de selectieve inzameling over de periode 1991-2012.

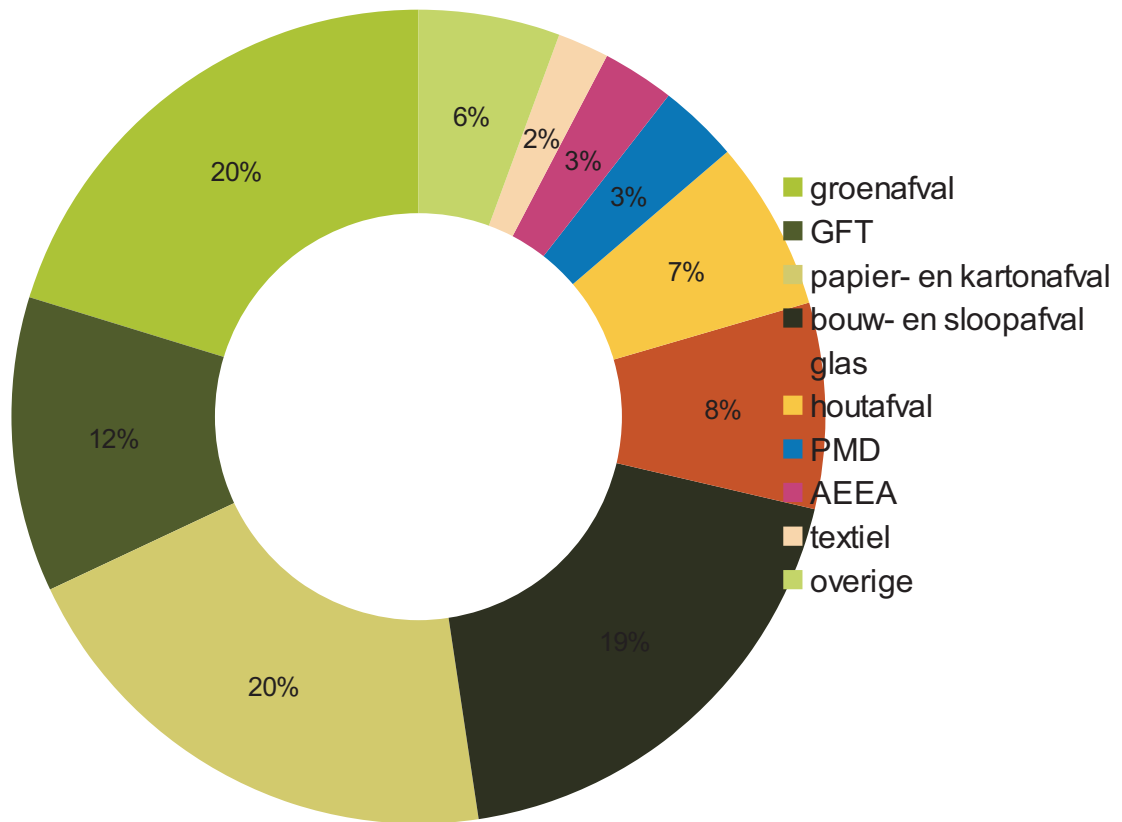
Figuur 7: Evolutie van het procentueel aandeel selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen over de periode 1991-2012 t.o.v. de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen

In totaal werd 2.331.810 ton huishoudelijk afval selectief ingezameld. Dit betekent dat 71,0 % van het huishoudelijk afval of 364 kg per inwoner apart werd aangeboden bij de verschillende inzamelingen door of in opdracht van de gemeenten. In 2012 werd 9,8 kg huishoudelijk afval per inwoner minder selectief ingezameld dan in 2011.

Op langere termijn zien we dat de hoeveelheid selectief ingezameld afval blijft afnemen, terwijl de hoeveelheid restafval stabiel blijft. De hoeveelheid selectief ingezameld afval bereikt een piek in 2007 met 399 kg per inwoner. Sindsdien is deze hoeveelheid vrijwel jaarlijks blijven afnemen tot 364 kg per inwoner in 2012. De oorzaak hiervoor is dat steeds meer gemeenten ook voor selectieve fracties een retributie vragen. Dit zorgt op lange termijn voor een afname van twee van de grootste fracties, namelijk het bouw- en sloopafval en het groenafval. Daarnaast vinden afvalstromen met een positieve waarde hun weg naar andere inzamelkanalen, los van de gemeentelijke inzameling. Het gaat hier voornamelijk over het metaalafval en textielafval.

De procentuele samenstelling van de totale hoeveelheid selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest wordt weergegeven in figuur 5.

4.1.2 Evolutie selectief ingezamelde stromen

Figuur 8: Procentueel aandeel van de verschillende fracties selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in Vlaanderen voor het jaar 2012

(Met "overige" wordt bedoeld: autobanden, vlakglas, dierlijk afval, geneesmiddelen, klein gevaarlijk afval, kurkafval en herbruikbare goederen ingezameld door kringloopcentra).

Het **organisch-biologische afval** (groenafval en GFT) is jaarlijks de grootste afvalfractie bij de selectieve inzameling. Van al het selectief ingezamelde huishoudelijk afval behoort 32,0 % tot het organisch-biologisch afval. Papier- en kartonafval (20,4 %), bouw- en sloopafval (19,0 %), verpakkingsglas (8,2 %), houtafval (6,8 %) en PMD-afval (3,2 %) zijn verder de belangrijkste afvalstoffen die selectief worden ingezameld. De overige 11 % van de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen bestaan uit kleinere afvalfracties waaronder AEEA, textiel, metalen, kunststofafval (andere dan PMD), e.d.

In 2012 werd 74.121 ton **PMD-afval** selectief ingezameld of 11,58 kilogram per inwoner (exclusief de PMD-zak en het sorteeresidu⁴ van het PMD-afval dat gemiddeld 2,4 kilogram per inwoner of gemiddeld 16,5 % van de inhoud van de PMD-zak bedroeg).

De totale hoeveelheid **verpakkingsafval**⁵ die in 2012 selectief werd ingezameld met het oog op recyclage, neemt lichtjes af ten opzichte van 2011. Er werd in 2012 in totaal 63,10 kg verpakkingsafval (inclusief sorteeresidu van PMD en de PMD-zakken) per inwoner ingezameld. Dit is een afname met 0,93 kg per inwoner ten opzichte van 2011. Deze hoeveelheid bestaat uit

4 Het sorteeresidu van het PMD-afval omvat de afvalstoffen die verkeerdelijk in de PMD-zak terecht komen. Deze fractie wordt bijgevolg niet gerecycleerd maar wordt verbrand.

5 Verpakkingsafval omvat (hol) glasafval, 25% van het papier- en kartonafval en PMD-afval.

29,4 % papier- en kartonafval, 47,2 % glasafval en 23,3 % PMD-afval (inclusief het sorteeresidu en de PMD-zakken). Het PMD-afval bestaat gemiddeld uit 42,0 % kunststof flessen en flacons, 28,5 % metalen verpakkingen, 10,7 % drankkartons, 2,3 % PMD-zakken en 16,5 % PMD-residu (zie verder onder 4.2.6 PMD). De hoeveelheid PMD-residu is een indicator voor ontwijkgedrag. In 2010 maakt het PMD-residu nog 16,9% uit van de PMD-zak. In 2011 bedroeg dit net zoals in 2012 16,5%.

Selectief ingezamelde afvalfractie	Hoeveelheid (ton)	Hoeveelheid per inwoner (kg/inwoner)	Vershil t.o.v. 2011 (ton)	Vershil t.o.v. 2011 (%)
wit glas	73.297	11,45	-1.929	-2,56
gekleurd glas	91.524	14,30	-3.031	-3,21
glas gemengd	25.957	4,06	+796	+3,16
glas totaal	190.778	29,81	-4.165	-2,14
papier en karton	475.123	74,24	-8.087	-1,67
metalen gemengd	33.355	5,78	-4.729	-12,42
metalen verpakkingen	25.698	4,02	+1	+0,00
metalen totaal	59.053	9,23	-4.728	-7,41
kunststoffen gemengd	29.264	5,07	+690	+2,41
kunststofverpakkingen	38.346	5,99	+1	+0,00
kunststoffen totaal	67.610	10,56	+691	+1,03
GFT	273.393	42,72	-3.291	-1,19
snoeihout/ boomstronken	117.066	18,29	+5.725	+5,14
tuinafval gemengd	355.439	55,54	+4.401	+1,25
groenafval	472.505	73,83	+10.127	+2,19
drankkartons	10.077	1,57	+385	+3,98
textiel	47.620	7,44	-3.396	-6,66
bouw- en sloopafval	442.546	69,15	-29.048	-6,16
houtafval	157.455	24,60	-2.679	-1,67
autobanden	1.911	0,30	+100	+5,51
vlakglas	10.663	1,76	-527	-4,71
AEEA*	67.054	10,48	-2.153	-3,11
kringloopgoederen	34.436	5,38	+2.001	+6,17
dierlijk afval	34	0,01	-6	-14,22
geneesmiddelen	27	0,004	-4	-11,38
KGA	21.525	3,36	+111	+0,52
Selectief totaal	2.331.810	364,37	-44.669	-1,88

Tabel 7: Overzicht van de hoeveelheden selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest in 2012

* In de bovenstaande tabel zijn de rookmelders en gasontladingslampen ondergebracht bij het KGA en dus niet bij het AEEA. AEEA in bovenstaande tabel bestaat enkel uit de subfracties koel- en vriestoeuveln, televisies en monitoren, groot witgoed en overig AEEA.

De toe- en afnames van de in 2012 selectief ingezamelde fracties blijven beperkt ten opzichte van 2011.

De selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen die de grootste stijging vertoonden in 2012 ten opzichte van 2011 zijn:

- Gemengd kunststofafval (+689 ton of + 2,41%): Het gemengd kunststofafval is een stroom die het afgelopen decennium sterk is toegenomen. Steeds meer gemeenten zamelen kunststofafval in. De sorteerbodschappen verschillen sterk van gemeente tot gemeente.
- Groenafval (+10.127 ton of +2,19 %): Het groenafval is een stroom die afhankelijk is van de weersomstandigheden en schommelt daardoor sterk van jaar tot jaar. Het groenafval bestaat uit de subfracties 'tuinafval' en 'snoeihout en boomstronken'. Beide fracties zijn in 2012 toegenomen.

Ondanks de opvallende stijging bij een aantal selectief ingezamelde afvalstoffen, is de ingezamelde hoeveelheid van bepaalde afvalstoffen gedaald. Het gaat vooral om volgende afvalstoffen:

- GFT-afval (-3.291 ton of -1,19 %): Het GFT-afval is, net zoals het groenafval, een stroom die afhankelijk is van de weersomstandigheden en schommelt daardoor sterk van jaar tot jaar. De afgelopen tien jaar is deze stroom echter sterk afgenomen, ondanks het feit dat nieuwe gemeenten in deze periode een GFT-inzameling hebben opgestart. Diftar op zowel GFT- als groenafval zorgt ervoor dat gezinnen meer thuiscomposteren en afvalarme kringlooptuinen inrichten. Aandacht hierbij is er vereist opdat dit niet zou leiden tot ontwijkgedrag. Ontwijkgedrag voor GFT- en groenafval kan bestaan uit het op een hoop te gooien waardoor het afval niet optimaal gecomposteerd wordt, in bermen te sluijkstorten of thuis te verbranden. Sinds 2007 (einde vorige planperiode) is het GFT-afval met meer dan 9% afgenomen. In het jaar 2000 werd het meeste GFT ingezameld. Sindsdien is het GFT-afval zelfs met 26% afgenomen.
- Metaalafval (-4.728 ton of -7,41%): De hoeveelheid metalen verpakkingen blijft stabiel, terwijl het overige metaalafval (schroot) afneemt. Omwille van de steeds hogere grondstofprijzen wordt steeds minder metaalafval ingezameld via de gemeentelijke inzamelkanalen. Deze stroom wordt dikwijls door schroothandelaars ingezameld. Daarnaast wordt AEEA vrijwel volledig selectief ingezameld, terwijl deze stroom tot voor 10 jaar nog vaak in het metaalafval voorkwam. In 2001, voor de invoering van de aanvaardingsplicht voor AEEA, lag de hoeveelheid metaalafval (excl. metalen verpakkingen) ingezameld via de gemeentelijke inzamelkanalen nog 39% hoger dan in 2012. In 2007 (einde vorige planperiode) lag dit nog 19% hoger dan in 2012.
- Bouw- en sloopafval (-29.048 ton of -6,16 %): Het bouw- en sloopafval neemt op lange termijn af door de invoering van diftar op de containerparken. Daardoor worden grotere hoeveelheden ingezameld door private containerbedrijven. Ook de subfractie asbesthoudend bouw- en sloopafval neemt (licht) af (-287 ton of -1,00%). Het asbesthoudend schommelt de laatste jaren rond 29 à 30 kiloton.
- Textielafval (-3.396 ton of -6,66%): Door de continue inspanningen van de OVAM en de gemeenten om enkel te werken met textielinzamelaars die overeen toelating en een overeenkomst van de gemeenten beschikken, heeft ertoe geleid dat op 10 jaar tijd de hoeveelheid textielafval die selectief ingezameld en legaal verwerkt wordt, meer dan verdubbeld is. In dit cijfer zit ook een deel van de inzameling van de kringloopcentra. De hoeveelheid textielafval is in de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld. We zijn ervan overtuigd dat de lokale besturen dit resultaat nog kunnen verbeteren door alle inzamelingsinitiatieven in goede banen te leiden en te verdelen onder de verschillende erkende organisaties. Reglementering, structurering en monitoring van deze activiteiten door de lokale overheden resulteert in een vlotte en permanente dienstverlening aan de burgers. Hiervoor biedt de OVAM o.a. een modelovereenkomst aan.

4.1.3 Kringloop

De totale inzameling van herbruikbare goederen door de erkende kringloopcentra stijgt de laatste jaren. Voor meer informatie hierover, verwijzen we naar het uitgebreid verslag :”Opvolgingsverslag van de kringloopsector 2011”, terug te vinden op de OVAM-website. De resultaten van 2012 kunnen vanaf eind 2013 opgevraagd worden bij de OVAM en bij KOMOSIE. De verschillen in de cijfers die worden vermeld in het OVAM-rapport en in dit van de kringloopsector KOMOSIE zijn als volgt te verklaren:

- De resultaten van de kringloopsector in detail gerapporteerd aan de OVAM, omvatten alle fracties en alle inzamelwijzes. In voorliggend rapport hebben we een aantal gegevens opgesplitst of niet of anders verwerkt :
  - Het AEEA ingezameld door de kringloopcentra en afgevoerd naar Recupel , wordt in dit rapport niet geregistreerd onder de inzameling van kringloopgoederen. Zie hoger bij de fractie AEEA.
  - Sinds 2010 wordt het textielafval ingezameld door de kringloopcentra afzonderlijk gerapporteerd en opgenomen onder de fractie textiel, te samen met alle andere ophalers. Het maakt in dit rapport daarom geen deel meer uit van de fractie kringloopgoederen.
  - De inzameling bij bedrijven door kringloopcentra werd niet verrekend in dit rapport.

4.1.4 KGA-fractie

Het KGA bestaat uit verschillende subfracties. Voor een aantal van deze subfracties geldt een producentenverantwoordelijkheid. In 2012 werd er 1.322 ton motorolie (Valorlub), 6.874 ton gebruikte frituurvetten en -oliën (Valorfrit), 1.663 ton batterijen (Bebat), 526 ton auto-accu's (Bebat), 891 ton gasontladinglampen (Recupel) en 3,59 ton rookdetectoren (Recupel) ingezameld.

Als bijlage werd een overzicht voor het Vlaamse Gewest van de hoeveelheden (in ton en in kg/inwoner) ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen per fractie voor de periode 1991-2012 (bijlage 2) gevoegd. Bijlage 3 bevat een overzicht van de hoeveelheden (in kg/inwoner) op provinciaal niveau voor de periode 2003-2012. Voor de PMD-subfracties (drankkartons, plastic verpakkingen en metalen verpakkingen), voor autobanden en voor kringloopgoederen werd enkel het cijfer op Vlaams niveau bepaald. Dit gemiddelde voor het Vlaams Gewest werd herhaald in het overzicht per provincie.

4.2 Fracties in detail

Het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen legt de Vlaamse gemeenten een aantal fracties op die zij selectief moeten inzamelen. Steeds meer gemeenten kiezen ervoor ook andere fracties in te zamelen (vb. gemengde kunststoffen) of kiezen ervoor om deze fracties verder opgesplitst in te zamelen (vb. afzonderlijke containers voor gemengde kunststoffen, harde kunststoffen, PVC...).

In de enquête huishoudelijke afvalstoffen over het jaar 2012 bij de gemeenten werden een aantal nieuwe fracties opgenomen, waardoor de OVAM nu meer gedetailleerde cijfers beschikt. In dit hoofdstuk worden deze nieuwe fracties in detail besproken. Daarnaast worden een aantal reeds lang bestaande fracties die in voorgaand hoofdstuk niet in detail werden besproken, in dit hoofdstuk vermeld.

Voor een volledig overzicht van de selectief ingezamelde afvalstromen van 1991 t/m 2012 verwijzen we naar bijlage 2 (Vlaams niveau) en bijlage 3 (per provincie).

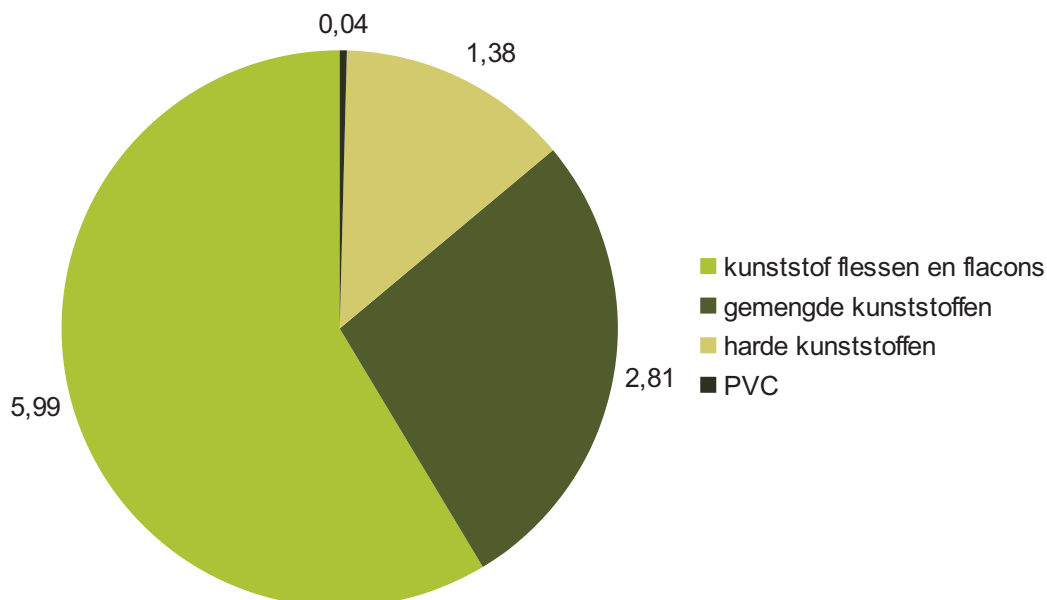
4.2.1 Kunststofafval

In 2012 werd 67.610 ton of 10,56 kg kunststofafval per inwoner ingezameld. Deze fractie is in de huidige planperiode slecht lichtjes toegenomen. Enkel kunststof flessen en flacons moeten verplicht selectief worden ingezameld (via het PMD-afval). Het overige kunststofafval mag bij het huis- of grofvuil, maar wordt door steeds meer gemeenten selectief ingezameld zodat deze kunststoffen kunnen worden gerecycleerd.

Landbouwfolies zijn bedrijfsafval en worden niet in dit rapport opgenomen.

Kunststofafval bestaat uit de volgende fracties:

- Kunststof verpakkingen (5,99 kg/inw.): Kunststof flessen en flacons worden in elke gemeente ingezameld via het PMD-afval. In 2012 bestond 42,03% van het PMD-afval uit deze subfractie. Van al het ingezamelde kunststofafval, bestaat meer dan de helft uit kunststof flessen en flacons.
- Harde kunststoffen (1,38 kg/inw.): Een aantal gemeenten zamelt harde kunststoffen selectief in via het containerpark. Het gaat voornamelijk om tuinmeubilair, speelgoed, grote gebruiksvoorwerpen zoals wasmanden of emmers,... In een aantal gevallen mag ook het PVC-afval bij deze fractie.
- PVC-afval (0,04 kg/inw.): Een aantal gemeenten zamelt selectief PVC-afval in, afzonderlijk van de overige harde kunststoffen. Deze fractie geeft een hoger recyclage resultaat dan de gemengde kunststoffractie.
- Gemengde kunststoffen (5,99 kg/inw.); “Gemengde kunststoffen” is een verzameling van alle kunststoffen die niet worden ingezameld via één van de bovenstaande sorteerboodschappen. In de meeste gevallen gaat het om een mengeling van folies, harde verpakkingen die niet in de PMD-zak mogen, kleine gebruiksvoorwerpen en speelgoed. Deze fractie wordt dikwijls enkel op het containerpark ingezameld, via zakken waarvoor een retributie wordt geheven.

Figuur 9: Selectief ingezameld Kunststofafval in kg per inwoner, 2012)

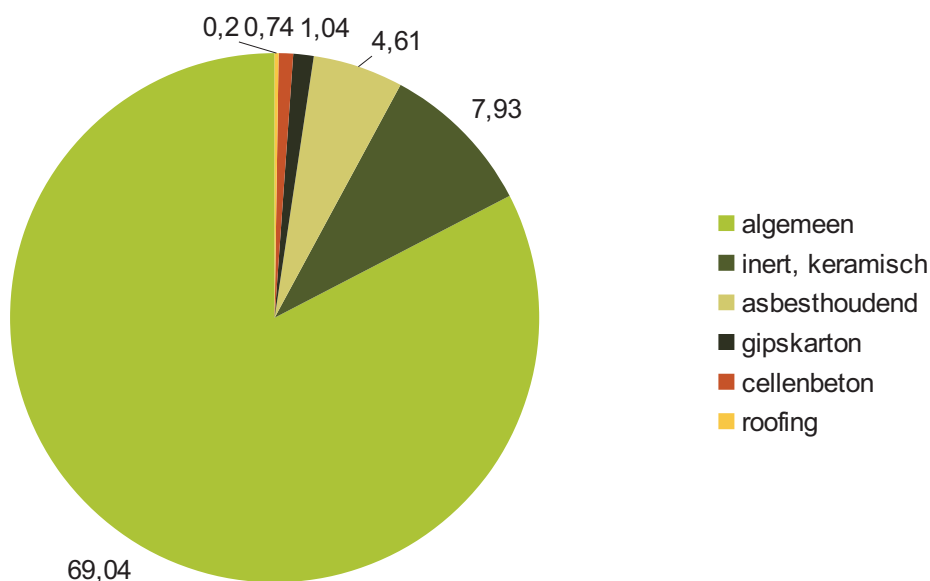

4.2.2 Bouw- en sloopafval

Bouw- en sloopafval moet door de gemeente selectief worden ingezameld in minstens 2 fracties: steenpuin-inert en asbesthoudend bouw- en sloopafval. Vele gemeenten kiezen ervoor de fractie steenpuin-inert in meerdere fracties op te delen en selectief in te zamelen. Ook een aantal fracties die in sommige gemeenten bij het grofvuil worden ingezameld, worden in andere gemeenten selectief ingezameld als één van de fracties van bouw- en sloopafval.

Bouw- en sloopafval bestaat uit de volgende fracties:

- Bouw- en sloopafval, algemeen (69,04 kg/inw.): Deze fractie bestaat uit al het bouw- en sloopafval dat niet onder één van de onderstaande categorieën past en wordt door elke gemeente ingezameld.
- Asbesthoudend cementafval (4,61 kg/inw.): Deze fractie wordt om veiligheidsredenen selectief ingezameld. Een bepaalde hoeveelheid (vb. 10 asbestcementplaten per jaar per gezin) moet door de gemeenten gratis worden aanvaard.
- Inert bouw- en sloopafval, keramisch (7,93 kg/inw.): Deze fractie wordt in sommige gemeenten ingezameld via het grofvuil aangezien ze niet is toegelaten bij het bouw- en sloopafval, algemeen. Andere gemeenten opteren ervoor een afzonderlijke container te plaatsen voor deze keramische afvalstoffen.
- Gipskarton (1,04 kg per inw.), cellenbeton (0,74 kg per inw.) en roofing (0,20 kg per inw.): Deze drie subfracties worden slechts in mindere mate afzonderlijk selectief ingezameld.

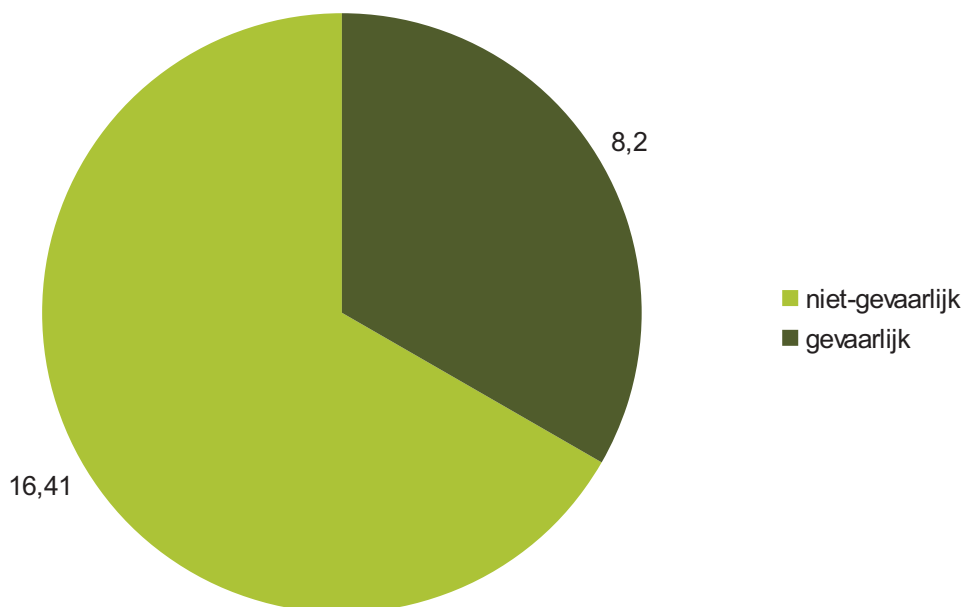

Figuur 10: Selectief ingezameld Bouw- en sloopafval (kg per inwoner, 2012)

4.2.3 Houtafval

Houtafval (sloophout) wordt in bepaalde gemeenten ingezameld in twee afzonderlijke containers: een container voor het niet-gevaarlijk houtafval en een container voor het gevaarlijk houtafval. Wanneer er slechts één container is, waarin gevaarlijk en niet-gevaarlijk houtafval wordt ingezameld, wordt de volledige inhoud van deze container als gevaarlijk beschouwd. Het snoeihout maakt geen deel uit van deze fractie maar behoort tot het groenafval.

In 2012 werd 104.999 ton (16,41 kg/inw.) niet-gevaarlijk houtafval en 52.455 ton (8,20 kg/inw.) gevaarlijk houtafval ingezameld. De fractie houtafval schommelt reeds jaren rond 25 kg/inw./jaar.

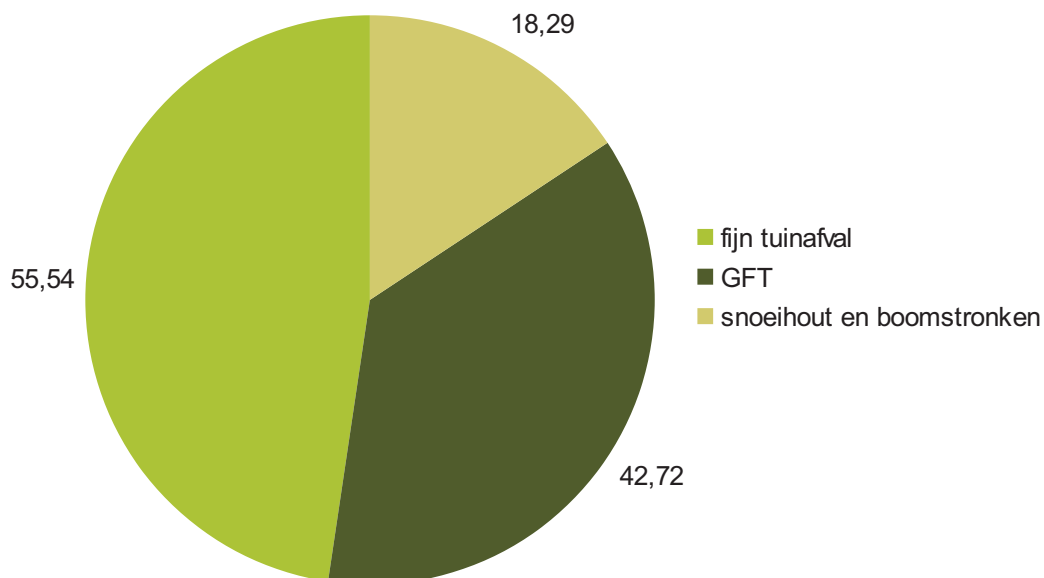
Figuur 11: Selectief ingezameld Houtafval (kg per inwoner, 2012)

4.2.4 Organisch-biologisch afval

Het organisch-biologisch afval bestaat enerzijds uit het GFT-afval en anderzijds uit het groenafval. Het groenafval wordt ingezameld via verschillende fracties: het fijn tuinafval, het snoeihout en boomstronken. Snoeihout en boomstronken worden tesamen geregistreerd.

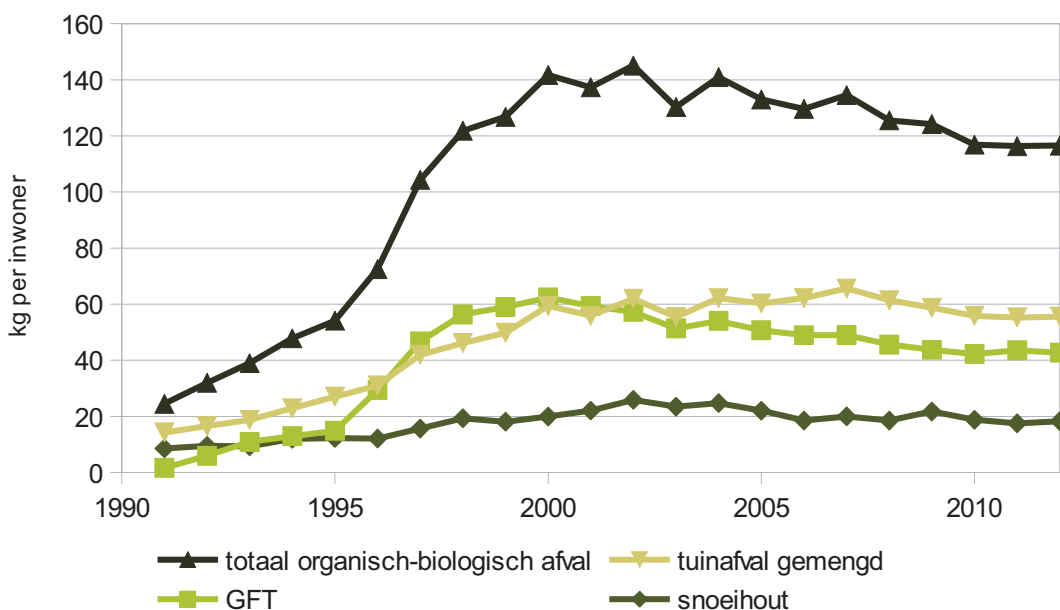
De volgende hoeveelheden werden ingezameld:

- GFT-afval (42,72 kg/inw.): Iets meer dan een derde van het organisch-biologisch afval bestaat uit GFT-afval. Het GFT-afval is het groente-, fruit- en tuinafval dat in GFT-regio's (en enkele andere gemeenten op vrijwillige basis) huis-aan-huis wordt ingezameld. Het bestaat uit keukenafval maar ook uit tuinafval.
- Fijn tuinafval (55,54 kg/inw.): De helft van het organisch-biologisch afval bestaat uit fijn tuinafval, zoals gras, bladeren... Dit wordt meestal ingezameld via het containerpark, maar in een aantal gemeenten wordt er eveneens een huis-aan-huis-inzameling georganiseerd.
- Snoeihout en boomstronken (18,29 kg/inw.): Deze fractie bestaat voornamelijk uit snoeihout en slechts in mindere mate uit boomstronken. In groenregio's wordt deze fractie minstens 4 keer per jaar aan huis ingezameld, elders wordt deze fractie voornamelijk ingezameld via het containerpark.

Figuur 12: Selectief ingezameld Organisch-biologisch afval (kg per inwoner, 2012)

Omwillen van de opvallende evolutie die deze fractie heeft meegemaakt sinds het begin van de inzameling, wordt deze evolutie in een grafiek (figuur 11) weergegeven.

Figuur 13: Evolutie van het selectief ingezameld organisch-biologisch afval (1991-2012)

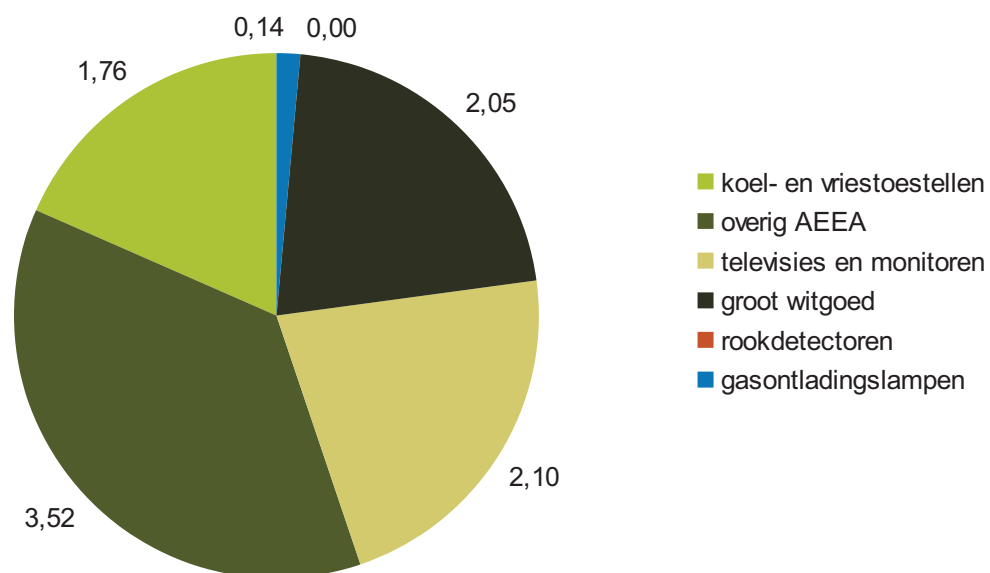
Na een sterke toename van de selectieve inzameling van deze fractie in de jaren '90, bereikte deze fractie haar maximaal ingezamelde hoeveelheid in 2002 met 869.846 ton (145,08 kg/inw.). In 2012 is de hoeveelheid afgenomen tot 745.898 ton (116,55 kg/inw.). De voornaamste reden is het feit dat dit steeds vaker betalende fracties zijn geworden. Vaak geldt er een tarifiering per kg. Dit heeft ervoor gezorgd dat men meer is overgeschakeld op thuiscomposteren en andere vormen van kringlooptuinieren. De afname van het snoeihout kan eveneens verklaard worden door de steeds hogere brandstofprijzen, waarbij men snoeihout gebruikt om zich te verwarmen via de houtkachel.

4.2.5 AEEA

AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten) is een fractie die reeds sinds het begin van de jaren '90 selectief wordt ingezameld en waarvan sinds 1995 afzonderlijke cijfers worden bijgehouden. Sinds de inwerkingtreding van de aanvaardingsplicht en de oprichting van Recupel in 2001, is deze fractie spectaculair toegenomen. Voorheen werd deze fractie nog vaak via alternatieve kanalen ingezameld en verwerkt of kwam ze terecht bij het metaalafval of het grofvuil. De afname van het metaalafval in het afgelopen decennium kan dan ook mee verklaard worden door de steeds efficiëntere inzameling van AEEA.

De onderstaande cijfers bevatten niet het AEEA dat via de kringloopwinkels opnieuw werd verkocht. Dit maakt deel uit van de fractie herbruikbare goederen. Het AEEA dat door de kringloopcentra werd ingezameld maar niet werd verkocht, werd gerecycleerd en maakt wel deel uit van deze fractie.

Het AEEA bestaat uit koel- en vriestoestellen (1,76 kg/inw.), televisies en monitoren (2,10 kg/inw.), groot witgoed (2,05 kg/inw.), overige AEEA (3,52 kg/inw.) gasontladingslampen (0,14 kg/inw.) en rookdetectoren (0,00056 kg per inwoner). In totaal werd 9,57 kg AEEA ingezameld in 2012. Daarvan behoort 0,14 kg per inwoner eveneens tot het KGA (gasontladingslampen en rookdetectoren).

Figuur 14: Selectief ingezameld AEEA (kg per inwoner, 2012)

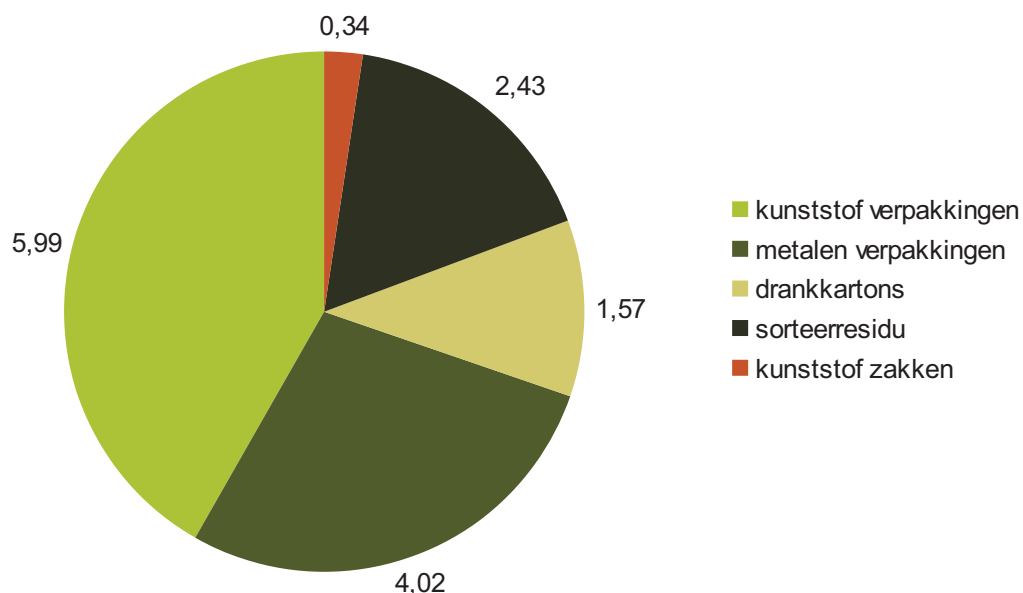
4.2.6 PMD

PMD bestaat uit Plastic flessen en flacons, Metalen verpakkingen en Drankkartons. Deze fractie wordt sinds het begin van de jaren '90 selectief ingezameld in een aantal gemeenten en sinds enkele jaren wordt deze fractie in alle Vlaamse gemeenten selectief ingezameld.

Het PMD bedraagt in totaal ..... kg /inwoner en bestaat uit:

- Plastic flessen en flacons (5,99 kg/inw.): Enkel de plastic flessen en flacons horen thuis bij het PMD. Overige plastic verpakkingen worden in een aantal gemeenten selectief ingezameld via het gemengd kunststofafval of bij de harde kunststoffen.
- Metalen verpakkingen (4,02 kg/inw.): Dit zijn zowel drankblikjes als conservenblikken, aluminium schaaltes, metalen deksels, dozen en bussen, metalen spuitbussen van voeding en cosmeticaproducten en kroonkurken.

- Drankkartons (1,57 kg/inw.): Drankkartons zijn verpakkingen die uit meerdere lagen bestaan: karton, aluminium en kunststof.
- In het ingezamelde PMD-afval bevindt zich ook een deel sorteeresidu. In 2012 bedroeg dit 2,43 kg/inw. Ook de lege PMD-zakken worden afzonderlijk gewogen. Hun gewicht bedroeg 0,34 kg/inw.

Figuur 15: Selectief ingezameld PMD (kg per inwoner, 2012)

4.3 Financiering

4.3.1 Producentenverantwoordelijkheid

De producentenverantwoordelijkheid en het principe "de vervuiler betaalt" zijn twee belangrijke instrumenten in het huishoudelijke afvalstoffenbeleid. Samen met een mix van andere instrumenten (waaronder preventie) zorgen ze ervoor dat de selectieve inzameling in het Vlaamse Gewest op peil blijft en er meer afvalstoffen gerecycleerd worden. Steeds meer industriële sectoren worden verantwoordelijk gesteld voor de producten die ze op de markt brengen, eens deze zich in de afvalfase bevinden. Naast een terugnameplicht voor verpakkingsafval zijn er momenteel aanvaardingsplichten ingevoerd voor afgedankte elektrische en elektronische apparaten (AEEA), zaklampen, gebruikte frituurolieën en -vetten, afvalolie, batterijen, loodstartbatterijen, afgedankte voertuigen, afvalbanden, papier (reclaimedrukwerk en periodieke pers), oude en vervallen geneesmiddelen.

Waar vroeger (voor de invoering van de producentenverantwoordelijkheid) de inzameling en de verwerking van de meeste van deze huishoudelijke afvalstoffen ten laste vielen van de gemeenten, worden de betrokken industriële sectoren nu financieel verantwoordelijk. Ze dragen alle kosten voor het beheer van deze afvalstoffen. Het betekent dat ze bij de verkoop van de producten aan de consumenten een recyclagebijdrage vragen. Deze varieert per product. Hierdoor betalen alleen de consumenten in plaats van de totale gemeenschap.

Met de recyclagebijdragen vergoeden de industriële sectoren dan de kosten voor inzameling en verwerking van de afvalstoffen aan de lokale besturen en aan derden die bij het beheer ervan

betrokken zijn. Door deze financiële verantwoordelijkheid wenst het Vlaamse Gewest ervoor te zorgen dat er beter recycleerbare producten op de markt komen en waar mogelijk afvalpreventie wordt toegepast door deze sectoren.

Gemiddeld betaalt een gezin bij aankoop van al deze producten zo'n 20 euro per jaar aan recyclagebijdragen.

Als voorbeeld wordt een overzicht van de Groene Punt-bijdragen⁶ aan Fost Plus voor verpakkingsafvalstoffen in 2011 en 2012 weergegeven in tabel 8 en enkele recyclagebijdragen aan Recupel voor AEEA in tabel 9.

Verpakkingsafval

Afvalstof/product	2011 (eurocent/kg)	2012 (eurocent/kg)
Glas	1,86	2,31
Papier en karton	1,97	2,02
Staal	6,21	5,25
Aluminium	18,26	6,54
PET en HDPE	28,74	13,87
Drankkartons	29,6	28,48
Andere valoriseerbare verpakkingen	33,03	32,73
Andere niet-valoriseerbare verpakkingen	44,92	43,04

Tabel 8: Overzicht van de Groene Punt-bijdragen (excl. BTW) aan Fost Plus voor de periode 2011-2012

AEEA

Voor AEEA worden enkele voorbeelden in tabel 9 weergegeven. Het zijn de bijdragen die betaald worden bij aankoop van een apparaat. De bedragen zijn inclusief BTW. Met deze recyclagebijdragen betaalt Recupel de inzameling en recyclage van AEEA.

Apparaat	Recyclagebijdrage (euro/stuk)
Koelkast	10,00
Wasmachine	1
Microgolfoven	1
Stofzuiger	0,05
TV	1
Strijkijzer, mixer, scheerapparaat, ...	0,05

Tabel 9: Overzicht van de recyclagebijdrage voor een aantal elektrische en elektronische apparaten

⁶ Het Groene Punt geeft aan dat de onderneming die het verpakte product op de markt brengt een financiële bijdrage levert aan de selectieve inzameling, sortering en recyclage van huishoudelijke verpakkingen.

Voor batterijen wordt door BEBAT 0,1239 euro + BTW per batterij gevraagd. Voor zaklampen wordt 0,08 euro per zaklamp gevraagd. Deze worden samen met batterijen ingezameld. Valorfrit int bij aankoop van frituurvet 0,030 euro/kg en van frituurolie 0,0276 euro/liter.

4.3.2 Retributies

Voor alle overige kosten die de lokale overheden maken voor de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen innen de gemeenten forfaitaire huisvuil-, gezins- of milieubelastingen en contantbelastingen. De contantbelastingen zijn de tarieven per kilogram of per volume afval dat door de gezinnen wordt meegegeven met de huis-aan-huisophaling of wordt gebracht naar het containerpark.

Door verschillende prijszettingen voor huisvuil en grofvuil, enerzijds, en voor selectief ingezamelde afvalstoffen, anderzijds, worden de gezinnen gestimuleerd om de afvalstoffen selectief aan te bieden. De fracties waarop een aanvaardingsplicht bestaat, worden gratis ingezameld.

In 2005 kostte een huisvuilzak van 60 liter reeds gemiddeld 1,22 euro. Waar containers gebruikt worden wordt meestal 0,20 euro per kilogram huisvuil aangerekend. Voor GFT- en groenafval worden meestal tarieven gevraagd waardoor de gezinnen gestimuleerd worden om thuis te composteren. Voor afvalstoffen zoals bouw- en sloopafval worden steeds meer vergoedingen gevraagd in combinatie met hoeveelheidsbeperkingen. Zo worden bedrijven of zelfstandigen die grote hoeveelheden hiervan aanvoeren op de containerparken geweerd.

Tenslotte moeten alle gemeenten nog financieel bijpassen uit de algemene belastingen, omdat de inkomsten van de forfaitaire belastingen, van de contantbelastingen en van de vergoedingen van de industrie in kader van de producentenverantwoordelijkheid niet volstaan voor de financiering van het gemeentelijk afvalstoffenbeleid.

In veel gemeenten wordt het totale kostenplaatje gedekt via inkomsten (voor telkens een derde) gegenereerd uit de algemene belastingen, de forfaitaire belastingen en de contantbelastingen. Gemiddeld bedroeg de werkelijke kost voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen ongeveer 220 euro in 2005 per gezin.

5 Besluit

Via de gemeentelijke inzamelkanalen voor huishoudelijke afvalstoffen werd in 2012 gemiddeld 513 kg huishoudelijk afval per inwoner ingezameld. Dit is een afname met bijna 11 kilogram per inwoner ten opzichte van 2011. Ook op langere termijn is er een afname van de hoeveelheid huishoudelijk afval: de hoeveelheid restafval blijft stabiel terwijl de hoeveelheid selectief ingezameld afval verder afneemt. De Vlaamse gezinnen voldoen bijgevolg steeds beter aan de langetermijndoelstelling van maximum 560 kg afvalstoffen per inwoner per jaar. De totale hoeveelheid ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen bedraagt in 2012 in totaal 3.285.363 ton, een afname met 1,3 % ten opzichte van 2011.

De hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen komt overeen met een gemiddelde dagelijkse afvalproductie van 1,40 kg per persoon. In 2012 werd meer dan 364 kg per inwoner selectief ingezameld en belandde 149,0 kg per inwoner bij het restafval (huisvuil, grofvuil, gemeentevuil, sorteeresidu van het PMD-afval en selectief ingezamelde afvalluiers).

De hoeveelheid restafval (149,0 kg per inwoner) nam in 2012 af met 0,86 kg per inwoner ten opzichte van 2011. Dit is het laagste cijfer dat ooit werd behaald. Het huisvuil en grofvuil neemt af, terwijl het gemeentevuil ten gevolge van een betere registratie toeneemt. De lange termijndoelstelling voor de gemiddelde restafvalproductie in het Vlaamse Gewest (gemiddeld 150 kg per inwoner vanaf 2008) wordt sinds 2009 jaarlijks behaald. Steeds meer gemeenten schakelen over op diftar voor de inzameling van huisvuil en op de containerparken.

71,0 % of 2.331.810 ton wordt selectief ingezameld met het oog op hergebruik, recyclage of compostering. De selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen nam in 2012 af met meer dan 11 kg per inwoner.

De gemeenten beschikken over steeds beter uitgeruste containerparken. Meer en meer moeten de gezinnen betalen voor bepaalde afvalfracties die ze aanvoeren naar deze containerparken. Op lange termijn is er vooral een afname in de fracties bouw- en sloopafval en groenafval. De gemeenten zamelen steeds meer AEEA selectief in voor rekening van Recupel.

De doelstelling om vanaf 2008 het aanbod restafval te reduceren tot maximaal 150 kg per inwoner op Vlaams niveau, werd in 2012 opnieuw bereikt. De verklaringen hiervoor zijn de grote inspanningen die werden geleverd inzake afvalpreventie, selectieve inzameling, producentenverantwoordelijkheid. Ook een gericht beleid voeren op het met huishoudelijk afval vergelijkbaar bedrijfsafval dat door de (k)KMO's en zelfstandige ondernemers meegegeven wordt met de gemeentelijke inzamelkanalen, levert resultaat op. Een bijkomende factor is de economische crisis die een verminderde consumptie met zich meebracht.

214 gemeenten behalen zonder een correctiefactor de Vlaamse langetermijndoelstelling van maximaal 150 kilogram restafval per inwoner per jaar. Dit zijn 7 gemeenten meer dan in 2011.

857.364 ton restafval (26,1 % van het huishoudelijk afval) werd in 2012 verwerkt in een vergunde verbrandingsinstallatie. Dit is procentueel een toename ten opzichte van 2011 (+1,05 %).

19.087 ton restafval (0,58 %) werd gestort. De gestorte hoeveelheid restafval daalde in 2012 tot een historisch minimum. Sinds 2006 geldt er een absoluut stortverbod voor brandbaar huishoudelijk afval. De hoeveelheid restafval die nog werd gestort is voornamelijk niet brandbaar huishoudelijk restafval.

Eind 2005 werd de mechanisch-biologische verwerkingsinstallatie van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden IOK-IVAREM opgestart, die huishoudelijk restafval voorbehandelt voor verbranding. In 2012 werd de capaciteit van deze installatie, die werkt via de techniek van drogen-mechanisch scheiden, ingevuld met 61.571 ton huishoudelijk restafval. Dit is 1.247 ton meer dan in 2011.

Het Vlaamse Gewest zal in de toekomst resoluut inzetten op afvalpreventie. Zowel de gemeenten, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden als de burgers hebben onder impuls van deze Vlaamse beleidsprioriteit reeds maatregelen genomen om afval te voorkomen. Ter ondersteuning van het lokale afvalbeleid dat bij de inwoners een preventief aankoop- en afvalgedrag moet stimuleren, worden bestaande instrumenten bijgestuurd. De huidige samenwerkingsovereenkomst met gemeenten en provincies en het subsidiebesluit ter ondersteuning van lokale besturen, hebben de gemeenten gestimuleerd om een gestructureerd preventiebeleid te voeren.

Ten slotte opteert de OVAM, in overeenstemming met het Vlaamse regeerakkoord, voor het toepassen van het principe 'de vervuiler betaalt'. De gemeenten met diftar scoren het best. In het voorjaar van 2009 heeft de OVAM de gemeenten aangeboden om een modelpolitiereglement inzake inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, te koppelen aan voorstellen van tarieven van huisvuilbelastingen en retributies. Drie basisprincipes worden hierbij gehanteerd: afvalvoorkoming moet 'gratis' zijn en maximaal gestimuleerd worden, vermijdbare selectieve afvalfracties (zoals GFT- en groenafval die kunnen worden thuisgecomposteerd) moeten gedeeltelijk aangerekend worden aan de inwoners. De niet vermijdbare fracties, zoals het restafval, moeten volledig doorgerekend worden aan de inwoners.

De lokale besturen zijn vrij om deze principes over te nemen in hun gemeentelijke reglementering, gelet op de gemeentelijke autonomie terzake.

In totaal kost een geïntegreerd gemeentelijk afvalbeleid gemiddeld 220 euro per gezin van gemiddeld 2,4 personen.

De resultaten van 2012 tonen aan dat de doelstellingen inzake preventie, selectieve inzameling en reductie van het restafval in het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen werden behaald.

Uitdagingen om de bereikte resultaten te bestendigen zijn:

- inzetten op maximaal preventie van afvalstoffen ;
- de selectieve inzameling op peil te houden en de kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen te verbeteren, waardoor een hoogwaardige recyclage kan gerealiseerd worden;
- volledig zichtbaar maken en doorrekenen van de reële kostprijs van het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen aan de gezinnen, de (k)KMO's en zelfstandige ondernemers.

Bijlage 1: Overzicht per gemeente van het ingezamelde restafval (in ton en in kg/inwoner) in 2012

post-nummer	gemeente	restafval ton	inwoners 2012	restafval kg/inwoner	correctiefactor	gecorrigeerd restafval ton	gecorrigeerd restafval kg/inwoner
9300	AALST	10.061,286	82.858	121,43	1,10	9.168,215	110,65
9880	AALTER	3.192,494	20.090	158,91	0,97	3.192,494	158,91
3200	AARSCHOT	3.152,886	28.962	108,86	1,03	3.074,107	106,14
2630	AARTSELAAR	1.905,976	14.304	133,25	1,08	1.757,338	122,86
1790	AFFLIGEM	2.452,573	12.672	193,54	1,00	2.452,573	193,54
3570	ALKEN	894,766	11.367	78,72	0,97	894,766	78,72
8690	ALVERINGEM	602,511	4.975	121,11	0,98	602,511	121,11
2000	ANTWERPEN	113.962,496	510.395	223,28	1,40	81.272,800	159,24
8570	ANZEGEM	2.054,610	14.539	141,32	0,95	2.054,610	141,32
8850	ARDOOIE	1.170,949	9.078	128,99	0,90	1.170,949	128,99
2370	ARENDONK	1.077,786	12.982	83,02	0,99	1.077,786	83,02
3665	AS	1.260,290	8.090	155,79	1,09	1.158,033	143,15
1730	ASSE	5.694,065	31.229	182,34	1,14	4.982,781	159,56
9960	ASSENEDE	2.166,948	14.000	154,79	0,96	2.166,948	154,79
8580	AVELGEM	1.613,484	9.668	166,89	1,01	1.594,081	164,88
2387	BAARLE-HERTOG	285,282	2.674	106,71	1,05	272,271	101,84
2490	BALEN	1.897,421	21.817	86,97	1,02	1.853,319	84,95
8730	BEERNEM	2.610,703	15.509	168,33	0,95	2.610,703	168,33
2340	BEERSE	1.316,737	17.219	76,47	0,99	1.316,737	76,47
1650	BEERSEL	4.464,931	24.471	182,46	1,01	4.407,202	180,10
3130	BEGIJNENDIJK	1.070,110	10.033	106,66	0,96	1.070,110	106,66

3460	BEKKEVOORT	547,190	6.148	89,00	0,92	547,190	89,00
3580	BERINGEN	6.550,135	44.099	148,53	1,00	6.550,135	148,53
2590	BERLAAR	1.306,743	10.997	118,83	0,95	1.306,743	118,83
9290	BERLARE	1.973,408	14.708	134,18	1,10	1.790,557	121,74
3060	BERTEM	875,655	9.655	90,69	0,97	875,655	90,69
1547	BEVER	384,403	2.202	174,61	1,01	379,870	172,55
9120	BEVEREN-WAAS	6.798,112	46.969	144,74	1,07	6.361,403	135,44
3360	BIERBEEK	918,088	9.677	94,87	0,93	918,088	94,87
3740	BILZEN	3.843,629	31.650	121,44	1,04	3.696,236	116,78
8370	BLANKENBERGE	5.395,061	19.555	275,89	1,76	3.064,116	156,69
3950	BOCHOLT	1.568,064	12.763	122,86	1,01	1.560,153	122,24
2530	BOECHOUT	1.404,373	12.794	109,77	1,04	1.349,496	105,48
2820	BONHEIDEN	1.575,565	14.745	106,86	0,88	1.575,565	106,86
2850	BOOM	2.807,598	17.362	161,71	1,19	2.351,772	135,46
3190	BOORTMEERBEEK	1.150,916	12.049	95,52	0,95	1.150,916	95,52
3840	BORGLOON	1.653,887	10.552	156,74	0,94	1.653,887	156,74
2880	BORNEM	3.073,530	20.992	146,41	1,03	2.998,366	142,83
2150	BORSBEEK	1.318,373	10.269	128,39	1,30	1.015,605	98,90
3370	BOUTERSEM	820,618	7.811	105,07	0,93	820,618	105,07
9660	BRAKEL	2.057,333	14.419	142,68	0,93	2.057,333	142,68
2930	BRASSCHAAT	5.397,497	37.389	144,36	1,08	5.013,294	134,09
2960	BRECHT	3.173,374	28.104	112,92	1,02	3.119,480	111,00
8450	BREDENE	3.543,674	16.735	211,75	1,47	2.418,417	144,51
3960	BREE	2.014,293	15.492	130,03	1,00	2.008,920	129,68
8000	BRUGGE	22.587,552	117.128	192,85	1,14	19.750,835	168,63
9255	BUGGENHOUT	2.291,252	14.303	160,20	1,01	2.261,522	158,12
8340	DAMME	1.865,848	10.850	171,97	0,92	1.865,848	171,97
8420	DE HAAN	3.593,936	12.563	286,08	2,08	1.727,245	137,49
8660	DE PANNE	2.733,876	10.897	250,88	1,94	1.411,990	129,58
9840	DE PINTE	1.663,692	10.237	162,53	0,91	1.663,692	162,53

8540	DEERLIJK	1.558,863	11.407	136,66	0,96	1.558,863	136,66	0,96	1.558,863	136,66
9800	DEINZE	4.621,639	29.965	154,23	1,04	4.452,512	154,23	1,04	4.452,512	148,59
9470	DENDERLEEUW	2.296,413	19.362	118,60	1,07	2.138,653	118,60	1,07	2.138,653	110,46
9200	DENDERMONDE	6.216,147	44.647	139,23	1,09	5.723,192	139,23	1,09	5.723,192	128,19
8720	DENTERGEM	1.111,077	8.374	132,68	0,92	1.111,077	132,68	0,92	1.111,077	132,68
2480	DESSEL	835,199	9.295	89,85	1,04	804,640	89,85	1,04	804,640	86,57
9070	DESTELBERGEN	2.802,155	17.748	157,89	0,96	2.802,155	157,89	0,96	2.802,155	157,89
3590	DIEPENBEEK	2.212,252	18.434	120,01	1,03	2.154,558	120,01	1,03	2.154,558	116,88
3290	DIEST	3.907,672	23.300	167,71	1,07	3.644,727	167,71	1,07	3.644,727	156,43
8600	DIKSMUIDE	2.265,263	16.541	136,95	1,00	2.261,687	136,95	1,00	2.261,687	136,73
1700	DILBEEK	5.541,156	40.618	136,42	1,04	5.320,783	136,42	1,04	5.320,783	131,00
3650	DILSEN	3.432,374	20.135	170,47	1,01	3.405,073	170,47	1,01	3.405,073	169,12
1620	DROGENBOS	960,118	5.039	190,56	1,23	783,190	190,56	1,23	783,190	155,44
2570	DUFFEL	1.865,542	17.112	109,02	1,06	1.761,173	109,02	1,06	1.761,173	102,92
2650	EDEGEM	3.136,828	21.005	149,34	1,09	2.883,439	149,34	1,09	2.883,439	137,28
9900	EEKLO	3.727,982	20.398	182,77	1,09	3.426,065	182,77	1,09	3.426,065	167,96
9420	ERPE-MERE	2.234,762	19.596	114,04	0,96	2.234,762	114,04	0,96	2.234,762	114,04
2910	ESSEN	1.953,013	18.217	107,21	1,01	1.932,141	107,21	1,01	1.932,141	106,07
9940	EVERGEM	5.209,201	33.885	153,73	0,98	5.209,201	153,73	0,98	5.209,201	153,73
1570	GALMAARDEN	1.067,020	8.638	123,53	1,00	1.067,020	123,53	1,00	1.067,020	123,53
9890	GAVERE	2.081,728	12.524	166,22	0,98	2.081,728	166,22	0,98	2.081,728	166,22
2440	GEEL	3.311,068	38.234	86,60	1,06	3.119,236	86,60	1,06	3.119,236	81,58
3450	GEETBETS	601,901	5.973	100,78	0,94	601,901	100,78	0,94	601,901	100,78
3600	GENK	9.298,622	65.494	141,98	1,07	8.654,174	141,98	1,07	8.654,174	132,14
9000	GENT	46.653,024	251.961	185,16	1,26	36.957,654	185,16	1,26	36.957,654	146,68
9500	GERAARDSBERGEN	4.128,004	32.909	125,44	1,02	4.028,808	125,44	1,02	4.028,808	122,42
3890	GINGELOM	1.054,637	8.322	126,73	0,96	1.054,637	126,73	0,96	1.054,637	126,73
8470	GISTEL	1.990,168	11.832	168,20	1,02	1.945,947	168,20	1,02	1.945,947	164,46
3380	GLABBEEK-ZUURBEMDE	498,794	5.293	94,24	0,91	498,794	94,24	0,91	498,794	94,24
1755	GOOIK	1.382,303	9.273	149,08	0,94	1.382,303	149,08	0,94	1.382,303	149,08

1850	GRIMBERGEN	5.479,060	36.105	151,76	1,15	4.775,707	132,27
2280	GROBBENDONK	1.112,625	11.128	99,99	1,00	1.112,625	99,99
3150	HAACHT	1.387,053	14.277	97,15	0,96	1.387,053	97,15
9450	HAALTERT	2.006,184	17.722	113,20	0,99	2.006,184	113,20
3545	HALEN	1.339,087	9.466	141,47	0,95	1.339,087	141,47
1500	HALLE	6.642,857	37.145	178,84	1,10	6.019,583	162,06
3945	HAM	1.336,565	10.534	126,88	1,00	1.336,565	126,88
9220	HAMME	3.654,330	24.634	148,34	1,04	3.524,989	143,09
3930	HAMONT-ACHEL	1.904,905	14.287	133,34	0,97	1.904,905	133,34
8530	HARELBEKE	3.704,716	27.101	136,70	1,02	3.641,552	134,37
3500	HASSELT	9.426,407	75.334	125,13	1,13	8.367,162	111,07
3940	HECHTEL-EKSEL	1.397,671	11.987	116,60	0,98	1.397,671	116,60
3870	HEERS	1.078,264	7.163	150,53	0,97	1.078,264	150,53
2220	HEIST-OP-DEN-BERG	3.354,822	40.829	82,17	1,01	3.322,106	81,37
2620	HEMIKSEM	1.401,682	10.741	130,50	1,14	1.234,129	114,90
3020	HERENT	2.523,128	20.949	120,44	0,99	2.523,128	120,44
2200	HERENTALS	2.518,067	27.707	90,88	1,09	2.305,794	83,22
2270	HERENTHOUT	767,385	8.795	87,25	1,00	767,385	87,25
3540	HERK-DE-STAD	1.753,357	12.408	141,31	1,21	1.449,564	116,83
1540	HERNE	1.180,341	6.583	179,31	0,94	1.180,341	179,31
2230	HERSELT	1.806,357	14.459	124,93	0,98	1.806,357	124,93
3717	HERSTAPPE	7,001	87	80,47	0,65	7,001	80,47
9550	HERZELE	1.855,126	17.303	107,22	0,98	1.855,126	107,22
3550	HEUSDEN-ZOLDER	4.343,235	32.204	134,87	0,96	4.343,235	134,87
8950	HEUVELLAND	896,878	7.878	113,85	1,02	876,818	111,30
3320	HOEGAARDEN	588,569	6.827	86,21	0,99	588,569	86,21
1560	HOEILAAART	1.957,195	10.641	183,93	1,05	1.872,684	175,99
3730	HOESELT	1.268,053	9.677	131,04	1,00	1.263,572	130,57
3220	HOLSBEEK	1.166,730	9.791	119,17	0,93	1.166,730	119,17
8830	HOOGLEDE	1.508,687	9.876	152,76	0,93	1.508,687	152,76

2320	HOOGSTRATEN	1.749,960	20.624	84,85	1,02	1.707,551	82,79
9667	HOREBEKE	282.392	2.078	135,93	0,83	282,392	135,93
3530	HOUTHALLEN-HELCHTEREN	4.681,071	30.455	153,70	1,06	4.412,474	144,89
8650	HOUTHULST	1.369,230	9.808	139,60	0,96	1.369,230	139,60
2540	HOVE	935,797	8.188	114,29	0,92	935,797	114,29
3040	HULDENBERG	1.106,812	9.585	115,47	0,98	1.106,812	115,47
2235	HULSHOUT	1.155,688	10.156	113,80	1,02	1.129,908	111,26
8480	ICHTEGEM	2.502,224	13.985	178,93	0,99	2.502,224	178,93
8900	IEPER	4.193,418	35.224	119,05	1,07	3.910,260	111,01
8770	INGELMUNSTER	1.537,535	10.756	142,95	0,95	1.537,535	142,95
8870	IZEGEM	4.052,212	27.559	147,04	1,00	4.040,378	146,61
8490	JABBEKE	2.314,621	13.743	168,42	0,97	2.314,621	168,42
2920	KALMTHOUT	2.079,341	18.309	113,57	0,99	2.079,341	113,57
1910	KAMPENHOUT	1.448,089	11.351	127,58	0,99	1.448,089	127,58
1880	KAPELLE-OP-DEN-BOS	1.676,101	9.247	181,26	1,02	1.640,683	177,43
2950	KAPELLEN	3.927,394	26.616	147,56	1,00	3.920,901	147,31
9970	KAPRIJKE	919,154	6.377	144,15	0,95	919,154	144,15
2460	KASTERLEE	2.104,889	18.172	115,83	1,09	1.927,320	106,06
3140	KEERBERGEN	1.228,901	12.792	96,07	0,95	1.228,901	96,07
3640	KINROOI	1.456,313	12.314	118,27	0,98	1.456,313	118,27
9690	KLUISBERGEN	651,434	6.464	100,79	0,98	651,434	100,79
9910	KNESSELARE	1.341,824	8.253	162,59	0,98	1.341,824	162,59
8300	KNOKKE-HEIST	8.148,431	34.058	239,25	1,64	4.962,551	145,71
8680	KOEKELARE	1.377,019	8.587	160,37	1,00	1.371,285	159,70
8670	KOKSIJDE	5.283,425	22.333	236,57	1,78	2.961,231	132,59
2550	KONTICH	2.702,636	20.864	129,54	1,03	2.629,734	126,04
8610	KORTEMARK	1.863,084	12.335	151,05	0,92	1.863,084	151,05
3470	KORTENAKEN	859,058	7.922	108,45	0,86	859,058	108,45
3070	KORTENBERG	1.524,910	19.560	77,96	1,08	1.414,173	72,30
3720	KORTESSEM	939,971	8.485	110,79	0,99	939,971	110,79

8500	KORTRIJK	11.549,363	75.539	152,89	1,06	10.931,858	144,72
1950	KRAAINEM	1.665,958	13.731	121,33	1,04	1.606,898	117,03
9150	KRUIBEKE	2.468,603	16.180	152,57	1,04	2.382,212	147,23
9770	KRUISHOUTEM	1.289,862	8.112	159,01	0,90	1.289,862	159,01
8520	KUURNE	2.034,324	13.057	155,80	1,01	2.023,715	154,99
2430	LAAKDAL	1.597,419	15.627	102,22	0,99	1.597,419	102,22
9270	LAARNE	1.743,749	12.406	140,56	0,98	1.743,749	140,56
3620	LANAKEN	4.383,357	25.798	169,91	1,11	3.962,738	153,61
3400	LANDEN	1.965,629	15.709	125,13	1,02	1.924,224	122,49
8920	LANGEMARK-POELKAPELLE	986,348	7.999	123,32	0,94	986,348	123,32
9280	LEBBEKE	2.672,983	18.618	143,57	1,03	2.597,401	139,51
9340	LEDE	1.990,891	18.193	109,43	1,00	1.986,773	109,21
8880	LEDEGEM	1.196,577	9.551	125,28	0,90	1.196,577	125,28
8860	LENDELEDE	724,067	5.740	126,16	0,93	724,067	126,16
1750	LENNIK	1.322,570	8.946	147,85	0,99	1.322,570	147,85
3970	LEOPOLDSBURG	2.199,829	15.293	143,85	1,05	2.100,149	137,33
3000	LEUVEN	13.278,482	98.982	134,15	1,27	10.440,068	105,47
8810	LICHTERVELDE	1.101,057	8.516	129,30	0,96	1.101,057	129,30
1770	LIEDEKERKE	1.542,654	12.802	120,50	1,03	1.496,493	116,90
2500	LIER	4.630,556	34.485	134,28	1,14	4.073,246	118,12
9570	LIERDE	821,815	6.552	125,44	0,92	821,815	125,44
2275	LILLE	2.013,281	16.557	121,60	1,01	2.000,578	120,83
1630	LINKEBEEK	870,374	4.806	181,10	1,07	816,179	169,82
2547	LINT	1.011,497	8.767	115,38	1,04	976,690	111,41
3350	LINTER	651,788	7.085	92,00	0,93	651,788	92,00
8647	LO-RENINGE	358,106	3.295	108,68	0,86	358,106	108,68
9080	LOCHRISTI	2.237,600	21.976	101,82	0,97	2.237,600	101,82
9160	LOKEREN	4.721,105	40.248	117,30	1,10	4.296,999	106,76
3920	LOMMEL	4.722,574	33.654	140,33	1,12	4.203,615	124,91
1840	LONDERZEEL	2.552,765	17.948	142,23	1,01	2.527,613	140,83

9920	LOVENDEGEM	1.665,532	9.494	175,44	0,95	1.665,532	175,44
3210	LUBBEEK	1.103,339	14.013	78,74	0,93	1.103,339	78,74
3560	LUMMEN	1.946,481	14.432	134,87	0,95	1.946,481	134,87
9680	MAARKEDAL	734,288	6.432	114,17	0,83	734,288	114,17
3680	MAASEIK	3.504,525	24.962	140,40	1,06	3.296,580	132,07
3630	MAASMECHELEN	6.351,012	37.549	169,14	1,06	5.974,111	159,10
1830	MACHELEN	2.002,477	13.914	143,92	1,25	1.602,951	115,20
9990	MALDEGEM	3.339,970	23.291	143,40	0,98	3.339,970	143,40
2390	MALLE	1.648,007	14.860	110,90	1,04	1.585,016	106,66
2800	MECHELEN	12.610,643	83.186	151,60	1,21	10.446,734	125,58
2450	MEERHOUT	1.069,188	9.984	107,09	0,95	1.069,188	107,09
3670	MEEUWEN-GRUITRODE	1.670,833	13.063	127,91	0,95	1.670,833	127,91
1860	MEISE	2.653,206	18.398	144,21	1,00	2.648,382	143,95
9090	MELLE	1.322,955	11.092	119,28	1,00	1.322,955	119,28
8930	MENEN	5.733,652	32.744	175,11	1,04	5.522,724	168,67
1785	MERCHTEM	2.492,562	15.902	156,75	1,04	2.399,220	150,88
9820	MERELBEKE	2.980,577	23.744	125,53	0,99	2.980,577	125,53
2330	MERKSPLAS	667,336	8.639	77,25	1,03	648,864	75,11
8957	MESEN	126,493	949	133,36	0,99	126,493	133,36
8760	MEULEBEKE	1.530,743	11.091	138,02	0,95	1.530,743	138,02
8430	MIDDELKERKE	6.056,446	19.192	315,58	1,94	3.115,264	162,33
9180	MOERBEKE	621,048	6.179	100,52	0,99	621,048	100,52
2400	MOL	3.659,393	35.169	104,05	1,12	3.258,761	92,66
8890	MOORSLEDE	1.704,932	10.982	155,25	0,92	1.704,932	155,25
2640	MORTSEL	3.563,798	25.216	141,33	1,15	3.110,473	123,35
9810	NAZARETH	1.707,253	11.412	149,60	0,95	1.707,253	149,60
3910	NEERPELT	2.066,571	16.793	123,06	1,01	2.053,516	122,28
9850	NEVELE	1.716,010	12.066	142,22	0,94	1.716,010	142,22
2845	NIEL	1.056,071	9.540	110,71	1,13	933,011	97,81
3850	NIEUWERKERKEN	889,948	6.656	133,72	0,96	889,948	133,72

8620	NIEUWPOORT	2.857,263	11.476	248,98	2,09	1.369,075	119,30
2560	NIJLEN	2.019,921	22.293	90,61	0,98	2.019,921	90,61
9400	NINOVE	4.512,069	37.601	120,00	1,06	4.265,995	113,46
2250	OLEN	1.127,020	11.988	94,02	1,01	1.114,016	92,93
8400	OOSTENDE	16.351,869	70.620	231,55	1,38	11.889,584	168,36
9860	OOSTERZELE	2.049,139	13.462	152,22	0,93	2.049,139	152,22
8020	OOSTKAMP	3.861,340	22.861	168,91	1,00	3.861,340	168,91
8780	OOSTROZEBEKE	1.032,071	7.514	137,35	0,96	1.032,071	137,35
3660	OPGLABBEEK	1.597,661	10.224	156,27	1,01	1.580,143	154,56
1745	OPWIJK	2.509,489	13.902	180,51	1,01	2.496,063	179,55
3050	OUD-HEVERLEE	1.253,493	11.046	113,48	0,97	1.253,493	113,48
2360	OUD-TURNHOUT	1.346,459	12.955	103,94	0,93	1.346,459	103,94
9700	OUDENAARDE	4.720,372	30.556	154,48	1,02	4.631,184	151,56
8460	OUDENBURG	1.634,664	9.140	178,86	0,97	1.634,664	178,86
3090	OVERIJSE	3.990,827	24.774	161,09	0,99	3.990,827	161,09
3900	OVERPELT	1.874,141	14.600	128,37	0,99	1.874,141	128,37
3990	PEER	2.000,526	16.229	123,27	1,13	1.763,173	108,64
1670	PEPINGEN	802,308	4.444	180,54	0,86	802,308	180,54
8740	PITTEM	910,918	6.771	134,53	0,93	910,918	134,53
8970	POPERINGE	2.104,574	20.013	105,16	0,95	2.104,574	105,16
2580	PUTTE	1.585,710	16.936	93,63	0,97	1.585,710	93,63
2870	PUURS	2.173,218	16.741	129,81	0,98	2.173,218	129,81
2520	RANST	2.150,586	18.613	115,54	0,98	2.150,586	115,54
2380	RAVELS	1.315,201	14.575	90,24	0,95	1.315,201	90,24
2470	RETIE	1.022,880	10.861	94,18	0,97	1.022,880	94,18
3770	RIEMST	2.422,539	16.284	148,77	0,97	2.422,539	148,77
2310	RIJKEVORSEL	854,012	11.499	74,27	0,99	854,012	74,27
8800	ROESELARE	9.486,350	59.445	159,58	1,05	9.044,582	152,15
9600	RONSE	3.674,621	25.554	143,80	1,09	3.367,433	131,78
1760	ROOSDAAL	1.885,952	11.341	166,30	0,96	1.885,952	166,30

3110	ROTSELAAR	1.473,070	16.129	91,33	0,98	1.473,070	91,33
8755	RUISELEDE	618,392	5.207	118,77	0,90	618,392	118,77
2840	RUMST	1.875,573	14.926	125,66	1,00	1.875,573	125,66
2627	SCHELLE	889,053	8.092	109,87	1,08	824,991	101,95
3270	SCHERPENHEUVEL-ZICHEM	2.408,784	22.669	106,26	0,99	2.408,784	106,26
2970	SCHILDE	2.970,876	19.416	153,01	0,90	2.970,876	153,01
2900	SCHOTEN	3.834,247	33.943	112,96	1,09	3.510,303	103,42
2890	SINT-AMANDS	946,191	8.221	115,09	0,94	946,191	115,09
1640	SINT-GENESIUS-RODE	3.385,182	17.892	189,20	0,98	3.385,182	189,20
9170	SINT-GILLIS-WAAS	2.908,707	19.056	152,64	0,99	2.908,707	152,64
2860	SINT-KATELIJNE-WAVER	2.342,840	20.523	114,16	0,96	2.342,840	114,16
9980	SINT-LAUREINS	998,154	6.619	150,80	0,92	998,154	150,80
9520	SINT-LIEVENS-HOUTEM	1.125,208	10.121	111,18	0,97	1.125,208	111,18
9830	SINT-MARTENS-LATEM	1.292,574	8.453	152,91	0,91	1.292,574	152,91
9100	SINT-NIKLAAS	12.315,569	73.535	167,48	1,12	10.986,495	149,40
1600	SINT-PIETERS-LEEUEW	7.151,363	32.504	220,01	1,09	6.559,706	201,81
3800	SINT-TRUIDEN	5.133,322	39.978	128,40	1,14	4.499,362	112,55
8587	SPIERE-HELKIJN	308,814	2.121	145,63	1,00	307,473	145,00
2940	STABROEK	2.582,457	18.092	142,74	1,18	2.180,801	120,54
8840	STADEN	1.530,195	10.912	140,23	0,90	1.530,195	140,23
1820	STEENOKKERZEEL	1.534,236	11.758	130,48	0,98	1.534,236	130,48
9190	STEKENE	2.798,963	17.560	159,40	1,04	2.700,077	153,77
9140	TEMSE	4.977,665	29.266	170,08	1,09	4.578,849	156,46
1740	TERNAT	2.570,502	15.196	169,16	0,99	2.570,502	169,16
3080	TERVUREN	3.444,000	21.260	161,99	1,02	3.372,088	158,61
3980	TESSENDERLO	3.164,409	18.349	172,46	1,06	2.983,650	162,61
8700	TIELT	3.197,764	20.011	159,80	0,96	3.197,764	159,80
3390	TIELT-WINGE	1.289,427	10.581	121,87	0,95	1.289,427	121,87
3300	TIENEN	5.629,224	33.169	169,71	1,09	5.168,510	155,82
3700	TONGEREN	3.683,602	30.739	119,84	1,04	3.534,704	114,99

8820	TORHOUT	3.034,396	20.255	149,81	1,01	2.999,634	148,09
3120	TREMELO	1.200,804	14.825	81,00	0,98	1.200,804	81,00
2300	TURNHOUT	4.574,283	41.985	108,95	1,18	3.875,564	92,31
8630	VEURNE	1.600,255	11.417	140,16	0,96	1.600,255	140,16
1800	VILVOORDE	5.566,499	41.703	133,48	1,16	4.814,331	115,44
8640	VLETEREN	432,418	3.738	115,70	0,94	432,418	115,70
3790	VOEREN	639,104	4.138	154,47	1,03	618,605	149,51
2290	VORSELAAR	705,662	7.687	91,81	1,00	705,662	91,81
2350	VOSELAAR	997,920	10.815	92,27	0,96	997,920	92,27
9950	WAARSCHOOT	1.487,962	8.005	185,89	0,97	1.487,962	185,89
9250	WAASMUNSTER	1.750,666	10.656	164,29	0,97	1.750,666	164,29
9185	WACHTEBEKE	781,648	7.375	105,99	1,01	770,392	104,46
8790	WAREGEM	5.148,954	36.953	139,34	1,01	5.084,703	137,60
3830	WELLEN	731,614	7.464	98,02	1,02	715,092	95,81
1780	WEMMEL	3.060,279	15.472	197,79	1,15	2.672,636	172,74
8940	WERVIK	2.905,771	18.495	157,11	1,00	2.905,771	157,11
2260	WESTERLO	2.130,957	24.645	86,47	1,05	2.022,706	82,08
9230	WETTEREN	3.325,279	24.334	136,65	1,07	3.121,546	128,28
8560	WEVELGEM	4.929,074	31.114	158,42	0,99	4.929,074	158,42
1970	WEZEMBEEK-OPPEM	1.570,798	13.864	113,30	1,01	1.549,297	111,75
9260	WICHELEN	1.635,024	11.444	142,87	1,02	1.608,947	140,59
8710	WIELSBEKE	1.303,228	9.217	141,40	0,97	1.303,228	141,40
2110	WIJNEGEM	1.329,073	9.075	146,46	1,02	1.296,921	142,92
2830	WILLEBROEK	3.374,371	25.106	134,40	1,09	3.100,797	123,51
8750	WINGENE	1.759,649	14.119	124,63	0,96	1.759,649	124,63
2160	WOMMELGEM	1.479,402	12.425	119,07	1,08	1.367,569	110,07
9790	WORTEGEM-PETEGEM	787,691	6.262	125,80	0,91	787,691	125,80
2990	WUUSTWEZEL	2.049,519	19.726	103,90	1,02	2.010,518	101,92
2240	ZANDHOVEN	1.575,891	12.671	124,37	0,94	1.575,891	124,37
1930	ZAVENTEM	4.616,183	32.383	142,55	1,15	4.022,389	124,21

8210	ZEDELGEM	3.805,589	22.470	169,37	0,99	3.805,589	169,37
9240	ZELE	2.136,212	20.854	102,44	1,01	2.117,635	101,55
9060	ZELZATE	1.447,019	12.626	114,61	1,08	1.345,145	106,54
1980	ZEMST	3.333,455	22.311	149,41	0,99	3.333,455	149,41
9750	ZINGEM	1.141,984	7.398	154,36	0,95	1.141,984	154,36
2980	ZOERSEL	2.056,991	21.659	94,97	0,95	2.056,991	94,97
9930	ZOMERGEM	1.197,253	8.239	145,32	0,92	1.197,253	145,32
3520	ZONHOVEN	2.939,135	21.061	139,56	1,03	2.841,207	134,91
8980	ZONNEBEKE	1.678,601	12.444	134,89	0,94	1.678,601	134,89
9620	ZOTTEGEM	3.102,874	25.546	121,46	0,98	3.102,874	121,46
3440	ZOUTLEEUW	781,300	8.292	94,23	1,01	774,992	93,47
8377	ZUIENKERKE	476,201	2.743	173,64	1,00	475,271	173,30
9870	ZULTE	2.034,883	15.440	131,79	0,97	2.034,883	131,79
3690	ZUTENDAAL	867,528	7.080	122,54	1,15	752,748	106,33
9630	ZWALM	1.138,992	8.071	141,12	0,95	1.138,992	141,12
8550	ZWEVEGEM	3.703,063	24.237	152,79	0,97	3.703,063	152,79
2070	ZWIJNDRECHT	2.689,728	18.731	143,60	1,13	2.382,092	127,17

Bijlage 2: Overzicht voor het Vlaamse Gewest van de hoeveelheden ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen per fractie voor de jaren 2003-2012

Vlaamse Gewest hoeveelheid (ton)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (oud)	2011 (nieuw)	2012
wit glas	71.056	66.694	72.748	72.459	72.790	74.162	74.601	73.920	75.226	75.226	73.297
gekleurd glas	76.437	82.625	80.980	82.728	84.397	86.371	87.030	86.786	94.556	94.556	91.524
glas gemengd	27.398	29.259	27.248	29.862	29.415	28.389	28.150	30.745	25.161	25.161	25.957
<i>glas totaal</i>	174.892	178.579	180.976	185.049	186.602	188.922	189.780	191.451	194.943	194.943	190.778
papier	10.897	8.383	5.464	1.723	481	0	115	0	0	0	0
karton	5.742	5.294	5.245	2.903	427	0	161	0	0	0	0
papier en karton gemengd	408.488	434.211	443.711	470.367	483.985	493.012	477.421	479.180	483.656	483.209	475.123
<i>papier en karton totaal</i>	425.127	447.887	454.420	474.993	484.893	493.012	477.697	479.180	483.656	483.209	475.123
metalen											
gemengd/kroonkurken	48.530	49.063	45.821	43.432	41.384	38.023	43.291	40.770	38.084	38.084	33.355
metalen verpakkingen	25.928	26.756	26.629	25.606	25.043	25.588	25.368	26.672	25.697	25.697	25.698
<i>meta/en totaal</i>	74.458	75.819	72.450	69.038	66.427	63.611	68.659	67.442	63.781	63.781	59.053
kunststoffen											
gemengd/piepschuim	16.460	19.267	18.899	21.582	24.801	27.243	28.945	26.175	28.574	28.574	29.264
kunststofverpakkingen	29.749	31.742	33.225	37.129	36.394	37.415	37.830	39.562	38.344	38.345	38.346
<i>kunststoffen totaal</i>	46.209	51.009	52.124	58.710	61.195	64.658	66.775	65.737	66.918	66.919	67.610
GFT	309.191	326.514	308.154	299.557	301.787	283.228	273.479	266.215	277.023	276.684	273.393
snoeihout en boomstronken	141.177	149.442	133.865	113.290	123.334	115.055	135.898	118.534	111.341	111.341	117.066
tuinafval gemengd	333.491	375.651	366.487	380.200	403.912	381.243	367.294	352.211	352.127	351.037	355.439
<i>groenafval</i>	474.668	525.094	500.352	493.490	527.246	496.298	503.191	470.745	463.468	462.378	472.505
drankkartons	9.502	9.496	9.506	9.652	9.858	10.353	9.905	9.829	9.691	9.691	10.077

textiel	25.889	26.763	28.196	35.600	38.784	42.006	47.362	48.714	50.890	51.016	47.620
bouw- en sloopafval	511.731	511.838	514.956	475.299	502.337	502.951	475.645	460.353	472.257	471.595	442.546
houtafval	137.343	148.246	141.458	141.181	164.161	157.246	149.582	156.521	160.134	160.134	157.455
autobanden	1.756	1.913	2.086	2.416	2.216	2.024	2.065	1.849	1.811	1.811	1.911
vlakglas	6.181	8.660	8.834	9.087	10.866	10.462	10.501	10.462	11.349	11.191	10.663
AEEA	19.795	39.787	41.479	44.141	53.408	53.995	60.430	61.359	69.348	69.207	67.054
kringloopgoederen	22.894	21.956	27.144	28.556	30.287	32.412	33.987	32.729	32.443	32.435	34.436
dierlijk afval	17	28	27	54	20	35	34	38	40	40	34
luiers		103	928	2.402	3.292	3.274					
geneesmiddelen	12	23	26	18	29	32	30	27	31	31	27
KGA	15.565	15.928	16.683	16.706	17.932	17.891	20.818	20.810	21.413	21.414	21.525
overige						0	4	60	0		
<i>selectief totaal</i>	2.255.232	2.389.643	2.359.800	2.345.951	2.461.340	2.422.410	2.389.947	2.343.524	2.379.195	2.376.479	2.331.810
grofvuil	218.271	215.590	217.932	207.995	210.547	200.547	196.762	189.759	186.296	186.296	186.046
huisvuil	712.143	711.336	702.352	705.016	718.266	715.918	708.842	719.543	729.781	729.781	727.648
gemeentevuil	30.172	32.706	31.386	25.495	28.935	31.053	27.228	34.178	35.871	35.636	39.859
<i>terminaal totaal</i>	960.585	959.632	951.670	938.505	957.748	947.517	932.832	943.479	951.948	951.713	953.553
huish. afval totaal	3.215.817	3.349.275	3.311.471	3.284.456	3.419.088	3.369.928	3.322.779	3.287.003	3.331.143	3.328.192	3.285.363
inwoners	6.016.024	6.043.161	6.078.600	6.117.440	6.161.600	6.208.877	6.251.983	6.306.638	6.351.830	6.350.765	6.399.646
Vlaamse Gewest											
per inwoner	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (nieuw)	2012	
wit glas	11,81	11,04	11,97	11,84	11,81	11,94	11,93	11,72	11,84	11,85	
gekleurd glas	12,71	13,67	13,32	13,52	13,70	13,91	13,92	13,76	14,89	14,89	14,30
glas gemengd	4,55	4,84	4,48	4,88	4,77	4,57	4,50	4,88	3,96	3,96	4,06
<i>glas totaal</i>	29,07	29,55	29,77	30,25	30,28	30,43	30,36	30,36	30,69	30,70	29,81
papier	1,81	1,39	0,90	0,28	0,08	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00
karton	0,95	0,88	0,86	0,47	0,07	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
papier en karton gemengd	67,90	71,85	73,00	76,89	78,55	79,40	76,36	75,98	76,14	76,09	74,24
<i>papier en karton totaal</i>	70,67	74,11	74,76	77,65	78,70	79,40	76,41	75,98	76,14	76,09	74,24
metalen											
gemengd/kroonkurken	8,07	8,16	7,62	7,22	6,88	6,32	7,20	6,78	6,33	6,33	5,54

Bijlage 3: Overzicht per provincie van de hoeveelheden ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen per fractie voor de jaren 2003-2012

Provincie ANTWERPEN	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
hoeveelheid (kg/inwoner)										
wit glas	11,95	8,51	11,93	12,12	12,15	12,49	12,40	12,24	12,3	11,34
gekleurd glas	13,76	17,49	14,67	15,32	15,41	14,90	14,86	14,93	15,4	14,29
glas gemengd	2,46	3,33	2,40	2,39	2,40	2,48	2,78	2,64	2,32	2,35
glas totaal	28,17	29,33	28,99	29,83	29,95	29,87	30,04	29,81	30,03	27,98
papier	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
karton	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
papier en karton gemengd	69,42	72,15	70,09	77,90	78,68	79,52	74,49	74,08	73,2	71,94
papier en karton totaal	70,22	72,15	70,09	77,90	78,68	79,52	74,49	74,08	73,20	71,94
metalen gemengd	6,76	6,08	5,88	5,96	5,35	4,94	5,46	5,27	4,75	4,28
metalen verpakkingen	4,22	4,22	3,96	4,14	4,05	3,96	3,82	4,23	4,05	4,02
metalen totaal	10,98	10,30	9,84	10,10	9,40	8,90	9,28	9,50	8,79	8,30
kunststoffen gemengd	3,68	3,96	4,16	3,94	4,85	4,62	4,49	3,84	4,27	4,39
kunststofverpakkingen	4,98	5,32	5,11	5,81	5,82	5,76	5,74	6,27	6,04	5,99
piepschuim	0,08	0,10	0,12	0,11	0,11	0,12	0,12	0,13		
kunststoffen totaal	8,74	9,38	9,39	9,86	10,79	10,50	10,35	10,24	10,31	10,38
GFT	82,48	85,13	81,82	78,06	76,95	67,01	61,17	57,08	57,53	55,98
snoeihout en boomstronken	12,10	10,94	16,47	9,89	10,01	8,10	7,21	8,08	8,79	7,91
tuinafval gemengd	43,02	51,46	43,33	50,92	52,57	48,99	49,10	48,47	49,1	47,59
groenafval	55,12	62,40	59,80	60,80	62,58	57,09	56,31	56,55	57,90	55,50
drankkartons	1,64	1,74	1,64	1,74	1,76	1,74	1,71	1,56	1,53	1,57
textiel	4,55	4,72	4,76	5,37	5,52	6,58	7,16	7,23	7,31	6,67
bouw- en sloofafval	90,12	85,10	85,30	80,60	87,51	86,92	84,62	77,24	75,1	69,58
houtafval	27,89	28,77	23,94	26,36	29,82	27,90	26,97	27,58	25,99	25,01
autobanden	0,27	0,28	0,35	0,38	0,33	0,31	0,29	0,29	0,29	0,30
vlagglas	0,68	0,93	1,01	1,10	1,50	1,27	1,20	1,33	1,31	1,15

AEEA	3,91	6,56	6,36	6,45	8,77	8,33	9,97	9,45	8,62	8,44
kringloopgoederen	3,57	3,40	4,49	4,60	4,73	5,44	5,93	5,36	5,11	5,38
dierlijk afval	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
luiers	0,00	0,00	0,11	0,15	0,14	0,15	0,00	0,00	0,01	0,01
geneesmiddelen	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
KGA	2,77	2,81	2,87	3,00	3,10	3,07	3,49	3,49	3,53	3,51
selectief totaal	391,11	403,00	390,77	396,32	411,53	394,60	382,98	370,79	366,55	351,71
grofvuil	37,44	36,01	37,36	35,48	34,51	32,25	31,26	29,25	26,21	27,63
huisvuil	109,93	109,69	106,07	109,08	114,42	111,19	110,40	114,19	116,24	111,07
gemeentevuil	3,83	4,55	4,79	2,68	2,62	2,97	2,03	5,27	5,57	7,38
restafval	151,20	150,25	148,22	147,24	151,55	146,41	143,69	148,71	148,02	146,08
huish. afval totaal	542,31	553,25	538,99	543,56	563,09	541,01	526,67	519,50	514,57	497,79

Provincie LIMBURG

hoeveelheid (kg/inwoner)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wit glas	12,25	12,38	12,23	12,62	12,93	12,88	12,87	11,97	12,87	12,64
gekleurd glas	9,25	8,68	10,28	10,10	10,56	11,01	10,84	10,71	11,77	11,31
glas gemengd	2,10	3,05	1,67	2,63	2,34	2,41	1,90	2,36	1,37	1,29
glas totaal	23,60	24,11	24,19	25,35	25,84	26,30	25,61	25,04	26,01	25,24
papier	3,11	3,18	3,16	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
karton	1,60	1,64	1,65	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
papier en karton gemengd	65,86	70,48	71,82	77,61	77,94	78,47	76,31	76,03	75,38	72,28
papier en karton totaal	70,57	75,30	76,64	77,62	77,94	78,47	76,31	76,03	75,38	72,28
metalen gemengd	8,98	8,15	8,12	7,16	7,20	6,31	7,46	5,70	5,01	4,06
metalen verpakkingen	2,46	2,50	2,39	2,24	2,39	2,50	2,68	4,23	4,05	4,02
metalen totaal	11,44	10,65	10,53	9,42	9,61	8,81	10,14	9,93	9,06	8,07
kunststoffen gemengd	8,26	10,18	7,37	9,02	8,26	9,30	10,24	7,96	9,18	8,73
kunststofverpakkingen	3,15	3,15	4,62	4,75	3,67	3,73	6,85	6,27	6,04	5,99
piepschuim	0,08	0,08	0,06	0,06	0,05	0,07	0,12	0,11		
kunststoffen totaal	11,49	13,41	12,06	13,83	11,98	13,10	17,21	14,34	15,22	14,72
GFT	58,54	62,35	60,07	59,32	61,18	60,73	57,72	55,19	57,91	57,14
snoeihout en boomstronken	57,87	60,08	45,36	51,30	59,07	55,93	69,46	52,56	53,99	44,03
tuinafval gemengd	66,65	76,99	70,96	70,96	76,71	76,05	74,70	65,79	63,23	67,17
groenafval	124,52	137,07	116,31	122,26	135,77	131,98	144,16	118,35	117,22	111,20
drankkartons	1,60	1,53	1,56	1,48	1,48	1,56	1,56	1,56	1,53	1,57

textiel	5,14	5,30	3,93	7,32	7,39	7,29	8,22	8,19	8,55	8,45
bouw- en slooafval	94,55	96,90	99,66	89,99	97,10	99,22	81,78	86,29	95,52	84,53
houtafval	32,16	32,59	30,45	28,07	32,03	30,48	26,32	27,37	29,37	27,92
autobanden	0,49	0,54	0,55	0,74	0,88	0,71	0,76	0,60	0,29	0,30
vlakglas	0,30	0,99	1,02	1,03	1,45	1,74	1,73	1,80	1,91	1,67
AEEA	2,77	6,56	9,93	15,08	8,46	8,73	8,85	8,88	9,46	8,68
kringloopgoederen	5,01	4,63	5,29	5,18	5,28	5,27	5,30	5,61	5,11	5,38
dierlijk afval	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01
luiers	0,00	0,00	0,06	0,27	0,25	0,30				
geneesmiddelen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
KGA	2,78	2,85	5,29	5,23	2,71	2,88	3,45	3,29	3,46	3,29
selectief totaal	444,98	474,80	457,56	462,20	479,35	477,59	469,14	442,49	456,02	430,46
grofvuil	45,84	46,00	46,31	46,25	47,60	47,55	47,09	43,76	41,51	38,66
huisvuil	83,14	86,00	87,04	87,75	89,54	86,74	88,61	89,26	91,46	91,81
gemeentevuil	5,64	6,05	4,81	3,68	4,76	5,57	5,65	6,62	6,67	6,94
restafval	134,62	138,05	138,16	137,68	141,91	139,86	141,35	139,64	139,63	137,41
huish. afval totaal	579,60	612,85	595,72	599,88	621,26	617,45	610,49	582,13	595,65	567,87

Provincie OOST-

VLAANDEREN

hoeveelheid (kg/inwoner)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wit glas	8,19	8,12	8,01	7,60	7,56	7,51	8,01	7,86	7,94	7,77
gekleurd glas	9,14	8,98	9,37	9,15	12,60	8,75	9,24	9,22	9,81	9,42
glas gemengd	11,62	11,37	11,81	12,92	9,14	12,76	12,58	12,72	12,32	12,32
glas totaal	28,95	28,47	29,19	29,67	29,30	29,02	29,83	29,80	30,06	29,51
papier	0,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
karton	0,01	0,00	0,03	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0
papier en karton gemengd	67,87	72,00	73,44	75,06	76,32	77,10	75,22	74,96	74,29	74,97
papier en karton totaal	68,62	72,00	73,47	75,10	76,32	77,10	75,22	74,96	74,29	74,97
metalen gemengd	9,15	11,19	8,80	8,10	7,28	7,11	7,90	7,28	7,21	6,65
metalen verpakkingen	4,60	4,87	4,81	4,61	4,32	4,54	4,66	4,23	4,05	4,02
metalen totaal	13,75	16,06	13,62	12,71	11,61	11,65	12,56	11,51	11,26	10,67
kunststoffen gemengd	0,56	0,97	0,07	0,16	3,05	3,67	3,83	2,93	3,81	4,79
kunststofverpakkingen	5,37	5,88	6,12	6,63	6,48	6,61	6,05	6,27	6,04	5,99
piepschuim	0,23	0,25	0,22	0,20	0,23	0,25	0,25	0,27		

kunststoffen totaal	6,16	7,10	6,40	6,99	9,77	10,53	10,13	9,47	9,85	10,78
GFT	45,66	46,37	44,57	43,51	43,64	42,62	42,23	42,68	44,6	43,46
snoeihout en boomstronken	21,38	22,94	19,38	13,52	12,91	11,89	12,35	10,96	10,78	13,08
tuinafval gemengd	61,92	68,39	66,85	67,07	71,52	67,52	64,61	59,84	59,16	58,5
groenafval	83,30	91,33	86,23	80,59	84,43	79,41	76,96	70,80	69,94	71,58
drankkartons	1,45	1,48	1,52	1,51	1,51	1,58	1,53	1,56	1,53	1,57
textiel	3,62	3,94	4,32	5,27	6,43	6,64	7,73	8,39	8,79	8,1
bouw- en sloofafval	92,32	90,71	86,00	75,62	73,22	75,88	71,96	68,64	69,39	64,16
houtafval	23,48	25,30	25,01	23,39	27,00	26,74	24,26	25,56	27,4	27,9
autobanden	0,36	0,40	0,35	0,35	0,34	0,29	0,30	0,30	0,29	0,30
vlakglas	1,40	2,25	2,12	1,91	2,15	1,89	2,01	1,85	2,09	2,07
AEEA	3,51	6,56	7,06	7,11	9,17	8,36	9,42	10,04	9,95	10,3
kringloopgoederen	3,80	3,50	4,31	4,70	5,40	5,39	5,29	5,11	5,11	5,38
dierlijk afval	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
luiers	0,00	0,07	0,44	1,12	1,65	1,55	0,00	0,00	0	0
geneesmiddelen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
KGA	2,44	2,47	3,96	3,90	2,77	2,66	2,98	3,00	3,16	3,19
selectief totaal	378,82	398,01	388,57	373,45	384,71	381,32	372,42	363,68	367,71	363,97
grofvuil	35,10	35,70	34,93	33,39	31,32	29,32	28,10	27,96	27,47	26,12
huisvuil	122,91	122,12	119,94	117,64	117,54	112,88	114,16	115,28	114,89	116,52
gemeentevuil	5,01	4,58	4,00	4,05	5,46	5,91	5,27	5,03	4,98	4,74
restafval	163,02	162,40	158,87	155,07	154,33	148,11	147,53	148,27	147,34	147,38
huish. afval totaal	541,84	560,41	547,44	556,38	556,24	529,43	519,95	511,95	515,04	511,34

**Provincie VLAAMS-
BRABANT** hoeveelheid

(kg/inwoner)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wit glas	12,31	12,14	12,32	12,21	12,18	12,01	11,75	11,76	11,99	11,79
gekleurd glas	13,11	13,30	13,58	13,93	13,93	13,84	13,78	14,01	16,04	15,32
glas gemengd	3,58	3,53	3,36	3,47	3,48	3,71	3,44	3,45	1,77	2,3
glas totaal	29,00	28,97	29,26	29,61	29,59	29,56	28,97	29,22	29,80	29,41
papier	1,78	0,97	0,56	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0	0
karton	1,23	0,58	0,37	0,53	0,10	0,00	0,15	0,00	0	0
papier en karton gemengd	67,01	71,65	72,23	73,63	74,18	75,72	72,21	70,91	74,06	71,29
papier en karton totaal	70,02	73,20	73,16	74,16	74,28	75,72	72,47	70,91	74,06	71,29

metalen gemengd	5,42	4,98	5,27	5,34	5,11	4,56	5,06	4,92	4,23	3,46
metalen verpakkingen	4,84	5,07	5,25	4,34	4,16	4,22	4,06	4,23	4,05	4,02
metalen totaal	10,27	10,06	10,53	9,69	9,27	10,27	11,27	12,27	13,27	14,27
kunststoffen gemengd	1,59	1,44	1,63	1,85	2,13	2,14	2,15	1,95	1,72	2,14
kunststofverpakkingen	4,87	5,21	5,14	6,09	6,15	6,25	7,24	6,27	6,04	5,99
piepschuim	0,07	0,08	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10	0,12		
kunststoffen totaal	6,53	6,73	6,84	8,01	8,37	8,48	9,49	8,34	7,76	8,13
GFT	59,73	65,68	54,29	53,07	53,08	50,49	48,93	47,34	49,16	48,53
snoeihout en boomstronken	26,05	26,76	28,08	25,39	31,54	27,44	26,45	23,45	24,21	21,13
tuinafval gemengd	18,98	21,07	20,38	22,85	25,16	24,82	22,40	20,14	18,1	17,92
groenafval	45,03	47,83	48,45	48,24	56,71	52,26	48,85	43,59	42,31	39,06
drankkartons	1,64	1,50	1,46	1,46	1,61	1,91	1,51	1,56	1,53	1,57
textiel	4,32	4,37	5,11	6,40	6,54	6,72	7,74	7,73	8,12	7,3
bouw- en sloofafval	66,90	68,16	68,15	59,96	68,19	62,12	54,64	51,82	53,86	53,84
houtafval	9,63	11,62	13,30	15,09	19,28	17,53	17,64	18,88	18,72	17,6
autobanden	0,17	0,15	0,14	0,34	0,14	0,17	0,17	0,13	0,29	0,30
vlakglas	0,89	0,91	0,88	1,13	1,20	1,30	1,27	1,26	1,32	1,26
AEEA	1,94	6,71	6,08	6,88	7,13	7,94	8,52	8,24	8,99	8,26
kringloopgoederen	3,59	3,42	4,27	4,80	4,94	5,43	5,27	5,11	5,11	5,38
dierlijk afval	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
luiers	0,00	0,00	0,00	0,12	0,16	0,25				
geneesmiddelen	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
KGA	2,43	2,37	4,51	4,31	2,91	2,76	3,26	3,16	3,2	3,08
selectief totaal	312,10	331,69	326,44	323,27	343,41	332,93	320,02	309,58	317,52	309,30
grofvuil	34,31	32,23	29,92	27,25	30,98	30,19	28,20	26,87	30,77	31,99
huisvuil	112,78	112,55	106,81	107,85	109,35	103,40	103,17	103,82	104,98	104,17
gemeentevuil	6,82	7,70	6,70	5,89	4,67	5,11	5,04	4,78	4,74	5,05
restafval	153,91	152,48	143,43	140,99	145,00	138,70	136,41	135,47	140,48	141,20
huish. afval totaal	466,01	484,17	469,87	464,26	488,41	471,63	456,43	445,05	458,00	450,50

Provincie WEST-

VLAANDEREN

hoeveelheid (kg/inwoner)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
wit glas	15,23	16,33	16,17	15,72	15,38	15,83	15,57	15,50	15,12	15,06
gekleurd glas	17,56	17,63	17,88	18,28	18,76	20,93	20,65	19,60	21,61	21,63

glas gemengd	1,71	1,63	1,62	1,68	1,68	0,00	0,00	0,00	1,68	0	0
glas totaal	34,50	35,59	35,67	35,68	35,82	36,76	36,22	36,78	36,78	36,74	36,69
papier	4,08	4,22	2,01	1,50	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
karton	2,41	2,95	3,03	2,00	0,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
papier en karton gemengd	67,97	72,39	77,23	80,09	85,54	86,15	84,49	84,82	84,82	85,13	81,06
papier en karton totaal	74,46	79,56	82,27	83,59	86,24	86,15	84,49	84,82	84,82	85,13	81,06
metalen gemengd	10,42	10,22	9,97	9,11	9,16	7,96	9,27	9,26	9,26	8,76	7,31
metalen verpakkingen	4,91	4,99	5,04	4,99	4,89	4,93	4,80	4,23	4,23	4,05	4,02
metalen totaal	15,34	15,22	15,02	14,10	14,06	15,06	16,06	17,06	17,06	18,06	19,06
kunststoffen gemengd	0,38	0,59	1,04	1,30	1,81	2,53	2,97	2,55	2,55	3,09	3,82
kunststofverpakkingen	5,72	5,92	6,03	6,70	6,71	7,15	7,24	6,27	6,27	6,04	5,99
piepschuim	0,21	0,21	0,28	0,27	0,30	0,31	0,33	0,32	0,32		
kunststoffen totaal	6,31	6,72	7,35	8,27	8,82	9,99	10,54	9,14	9,14	9,13	9,81
GFT	0,84	0,97	1,28	1,27	1,26	1,83	4,44	4,92	4,92	5,37	5,55
snoeihout en boomstronken	15,94	20,21	10,92	7,65	4,96	7,11	6,59	6,50	6,50	6,51	5,25
tuinafval gemengd	90,99	97,29	105,51	102,61	106,80	95,76	88,26	88,17	88,17	88,86	90,89
groenafval	106,93	117,50	116,43	110,27	111,76	102,87	94,85	94,67	94,67	95,37	96,14
drankkartons	1,59	1,53	1,57	1,60	1,55	1,51	1,54	1,56	1,56	1,53	1,57
textiel	4,16	4,03	4,85	5,55	6,27	6,85	7,39	7,29	7,29	7,74	7,2
bouw- en sloofafval	78,62	83,22	85,82	83,39	83,88	82,79	84,11	82,09	82,09	82,66	77,92
houtafval	19,98	23,39	23,83	21,59	24,39	23,24	23,03	23,41	23,41	24,36	24,02
autobanden	0,22	0,25	0,36	0,27	0,26	0,25	0,27	0,21	0,21	0,29	0,30
vlakglas	1,73	1,98	2,11	2,19	2,41	2,37	2,33	2,19	2,19	2,35	2,32
AEEA	3,71	6,56	8,39	8,40	9,48	10,33	11,16	11,74	11,74	12,17	11,51
kringloopgoederen	3,51	3,63	4,15	4,24	4,31	4,46	5,12	4,80	4,80	5,11	5,38
dierlijk afval	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
luiers	0,00	0,00	0,08	0,20	0,30	0,25					
geneesmiddelen	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0
KGA	2,49	2,67	4,62	4,66	2,94	2,94	3,46	3,49	3,49	3,48	3,69
selectief totaal	354,39	382,82	393,80	385,29	393,78	387,65	385,01	384,17	384,17	389,48	382,21
grofvuil	31,02	30,95	32,18	29,98	30,44	26,99	27,69	27,09	27,09	26,24	25,25
huisvuil	155,38	151,41	147,70	144,14	144,67	143,21	144,27	140,07	140,07	139,24	139,11
gemeentevuil	4,67	5,16	5,90	5,28	6,83	6,42	5,16	5,85	5,85	6,52	6,92
restafval	191,07	187,52	185,78	179,40	181,94	176,62	177,12	173,01	173,01	171,99	171,28
huish. afval totaal	545,46	570,34	579,59	564,69	575,72	564,27	562,13	557,18	557,18	561,47	553,49

Bijlage 4: Lijst van tabellen

Tabel 1: De totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen in Vlaanderen voor de periode 2003-2012	9
Tabel 2: Ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen in 2012 in functie van inzamel- en verwerkingswijze	10
Tabel 3: Evolutie van het restafval, periode 2003-2012	13
Tabel 4: Overzicht huisvuil, grofvuil, gemeentevuil en totaal restafval in 2012 en de evolutie ten opzichte van 2011	14
Tabel 5: Evolutie van de verwerking van restafval ingezameld in het Vlaamse Gewest voor de periode 2003-2012	19
Tabel 6: Overzicht van de selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest voor de periode 2003-2012	25
Tabel 7: Overzicht van de hoeveelheden selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in het Vlaamse Gewest in 2012	28
Tabel 8: Overzicht van de Groene Punt-bijdragen (excl. BTW) aan Fost Plus voor de periode 2011-2012	37
Tabel 9: Overzicht van de recyclagebijdrage voor een aantal elektrische en elektronische apparaten	37

Bijlage 5: Lijst van figuren

Figuur 1: Evolutie van de totale hoeveelheid ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen, de selectief ingezamelde hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen en het restafval in kg per inwoner voor de periode 1991-2012	11
Figuur 2: Evolutie van het huisvuil (incl. sorteerresidu van het PMD-afval), grofvuil, gemeentevuil en het restafval, periode 1991-2012	14
Figuur 3: Evolutie van de verwerking van het restafval ingezameld in het Vlaamse Gewest in de periode 2003-2012	18
Figuur 4: Verband tarief - hoeveelheid huisvuil	21
Figuur 5: Evolutie van het procentueel aandeel selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen over de periode 1991-2012 t.o.v. de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen	24
Figuur 6: Procentueel aandeel van de verschillende fracties selectief ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen in Vlaanderen voor het jaar 2012	25
Figuur 7: Selectief ingezameld Kunststofafval in kg per inwoner, 2012)	29
Figuur 8: Selectief ingezameld Bouw- en sloopafval (kg per inwoner, 2012)	30
Figuur 9: Selectief ingezameld Houtafval (kg per inwoner, 2012)	31
Figuur 10: Selectief ingezameld Organisch-biologisch afval (kg per inwoner, 2012)	32
Figuur 11: Evolutie van het selectief ingezameld organisch-biologisch afval (1991-2002)	32
Figuur 12: Selectief ingezameld AEEA (kg per inwoner, 2012)	33
Figuur 13: Selectief ingezameld PMD- (kg per inwoner, 2012)	34